

Právnická fakulta Západočeské univerzity v Plzni
Katedra veřejné správy

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Ministerstvo vnitra České republiky jako správce
majetku v trestním řízení**

Zpracoval: Petr ŠEJNOHA

rok odevzdání práce: 2024

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Petr ŠEJNOHA**
Osobní číslo: **R19M0386P**
Studijní program: **M0421A220004 Právo a právní věda**
Téma práce: **Ministerstvo vnitra ČR jako správce majetku zajištěného v trestním řízení**
Zadávající katedra: **Katedra veřejné správy**

Zásady pro vypracování

Úvod

1. Výklad a definice základních pojmů
2. Právní rámec správy zajištěného majetku a výkon rozhodnutí
3. Účel správy a odpovědnost správce
4. Centrum zajištěných aktiv (CENZA) vznik a charakteristika
5. Evidence majetku
6. Prodej
7. Peněžní prostředky z trestních sankcí
8. Kazuistika

Závěr

Rozsah diplomové práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

VÍTKOVÁ, P., *Zajištění nástrojů a výnosů z trestné činnosti a náhradní hodnoty podle § 79a až 79g trestního řádu*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, 228 s.
KOPECKÝ, M., *Správní právo. Obecná část. 2. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2021, 573 s.
LAVICKÝ, P. a kol., *Občanský zákoník I. Obecná část. Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2014, 2400 s.
FENYK, J., ČÍSAŘOVÁ, D., GRIVNA, T. a kol. *Trestní právo procesní. 7. vydání*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, 952 s.
GERLOCH, A., *Teorie práva. 6. vydání*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. 310 s.
RABAN, P. a kol. *Obchodní právo*. Brno: Václav Klemm – Vydavatelství a nakladatelství, 2020. 704 s.
ZAHRADNÍKOVÁ, R. a kol. *Civilní právo procesní. 3. vydání*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. 621s.
KLÍMA, K. et al. *Evropské právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2001. 579 s.

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Tomáš Louda, CSc.**
Katedra veřejné správy

Datum zadání diplomové práce: **31. března 2023**
Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2024**

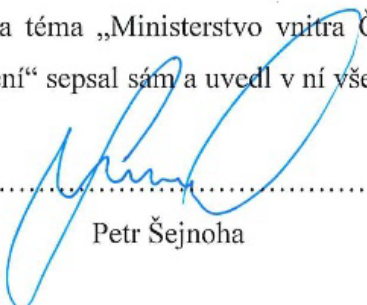

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

JUDr. Tomáš Louda, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 7. února 2024

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci na téma „Ministerstvo vnitra České republiky jako správce majetku v trestním řízení“ sepsal sám a uvedl v ní všechny použité zdroje.

.....
Petr Šejnoha

OBSAH

I. ÚVOD.....	1
II. PRÁVNÍ PRAMENY A VÝKLAD POJMŮ	
1. Právní prameny	
1.1 Hierarchie právních norem.....	3
1.2 Ústavní rámec zajištění a konfiskace majetku	4
1.3 Mezinárodněprávní rámec zajištění a konfiskace majetku.....	5
1.4 Evropská právní úprava zajištění a konfiskace majetku	6
1.5 Zákonná právní úprava	8
1.7 Zákony doplňující trestně právní kodifikaci	11
1.8 Obecné právní principy.....	13
1.9 Základní zásady trestního řízení.....	14
1.10 Základní zásady správního řízení.....	15
2. Výklad základních pojmů	
2.1 Výnos a nástroj trestné činnosti.....	16
2.2 Náhradní hodnota.....	19
2.3 Majetek pachatele.....	19
2.4 Finanční šetření.....	20
2.5 Věc a věc bezcenná.....	21
III. ČÁST OBECNÁ	
1. Státní moc	
1.1 Definice státní moci.....	24
1.2 Stručně k dělbě státní moci.....	24
2. Veřejná správa	
2.1 Pojem veřejné správy	25
2.2 Členění veřejné správy.....	26
3. Vzťahy veřejné správy s mocí soudní a zákonodárnou	
3.1 Vzťah mezi zákonodárstvím a veřejnou správou	28
3.2 Vzťah veřejné správy a soudnictví.....	29
4. Obecně k vykonavatelům státní správy	30
IV. VYKONAVATELÉ STÁTNÍ SPRÁVY A JEJICH VYBRANÉ ÚKOLY	
1. Ministerstva	
1.1 Ministerstvo spravodlnosti	31
1.1.1 Státní správa soudů.....	32

1.1.2	Odpovědnost za škodu	34
1.1.3	Poskytování peněžité pomoci obětem tr. činů.....	36
1.1.4	Uspokojování nároku na náhradu škody.....	39
1.1.5	Státní zastupitelství	41
1.2	Ministerstvo vnitra	42
1.2.1	Odbor správy majetku oddělení CENZA.....	42
2.	Veřejné sbory	
2.1	Obecně k veřejným sborům.....	43
2.2	Policie České republiky	43
V.	SPRÁVA MAJETKU, SPRÁVCE A JEHO POSTUPY	
1.	Správa majetku	
1.1	Obecně ke správě majetku.....	46
1.2	Správa majetku v trestním řízení.....	47
1.3	Účel správy majetku v trestním řízení.....	50
2.	Správci majetku v trestním řízení	
2.1	Druhy správců	51
2.2	Bližší k povaze odvozených správců.....	53
2.3	Centrum zajištěných aktiv vznik a charakteristika.....	55
3.	Vybrané postupy a metody při správě majetku MV-CENZA	
3.1	Evidence majetku.....	57
3.2	Převzetí majetku a péče o něj.....	57
3.2	Právní úkony správce.....	59
3.4	Zajištění informací o majetku.....	60
3.5	Prodej majetku.....	61
3.6	Přednost nároku na náhradu škody.....	63
VI.	ZÁVĚR	65
VII.	SEZNAM LITERATURY.....	66
VIII.	CIZOJAZIČNÉ RESUMÉ.....	69
IX.	PŘÍLOHY.....	71

ÚVOD

V každé demokratické společnosti platí, že trestná činnost se nesmí vyplácet. Dostát této myšlence znamená důsledně prosazovat normy trestního práva včetně těch, které zasahují do majetkové sféry pachatelů trestných činů a často i do majetkových poměrů osob, které pachateli trestné činnosti nejsou. To s sebou přináší řadu otázek a problémů. Jedna věc je majetek, resp. výnos z tr. činnosti vypátrat a zajistit, další pak, takový majetek účinně spravovat.

Tato otázka začala být čím dál více aktuální s postupnými novelami trestního zákoníku a trestního řádu, které reagovaly zejména na vstup České republiky do Evropské unie. Novelty trestních předpisů přinesly i nové trestní sankce a ochranná opatření a tím i otázky spojené se správou takového majetku.

Byl a je to policejní orgán, který nejčastěji jako první zajištění majetku provede. Pak také musí zabezpečit i jeho správu. Stává se tak správcem majetku, jehož vlastnictví zůstává v soukromých rukou. Přičemž platí, že každý kdo spravuje majetek, obstarává jej takovým způsobem, aby setrval v řádném stavu odpovídajícím jeho charakteru a zákonným normám. Tato aktivita zahrnuje nejen úkony následné, ale zejména preventivní. Na to však jednotlivá policejní ředitelství ani ostatní orgány činné v trestním řízení nebyly a nejsou technicky a zejména personálně vybavena.

Prvotní spolupráce s Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových (ÚZSVM) se ukázala jako neefektivní. Tento stav v roce 2017 nakonec vyústil ve vznik Centra zajištěných aktiv v rámci Odboru správy majetku Ministerstva vnitra ČR.

Práce je rozdělena do devíti částí. První část obsahuje úvod. Část druhá stručně seznamuje s právními prameny a obsahuje výklad pojmů. Třetí část je obecná a je věnována vztahu mezi veřejnou správou a zákonodárstvím, veřejnou správou a soudnictvím. Je tomu tak proto, aby byla připomenuta ústavní východiska dělby státní moci a vztahy mezi nimi, jelikož při zajišťování majetku v trestním řízení, jeho správou a konfiskací se uplatňuje činnost orgánů moci soudní a výkonné. Čtvrtá část obsahuje popis vykonavatelů veřejné správy v oblasti dané problematiky a popis jejich úkolů, které souvisí jednak se samotným výkonem správy majetku, ale zejména s činnostmi, pro které, dobrá a účelná správa majetku v trestním řízení, zajišťuje reparační funkci trestní politiky. Pátá část je věnována charakteristice správy zajištěného majetku jako záměrné

činnosti, vykonávané ve veřejném zájmu podle zvláštního zákona. Obsahuje popis problémů, které je třeba při ní řešit a společně s tím seznamuje s institucemi, které jsou oprávněny tuto činnost vykonávat. Zvláštní akcent je věnován činnost Centra zajištěných aktiv (CENZA). Přitom seznamuje a dává do kontextu současnou právní úpravu s připravovanou novelu zák. č. 279/2003 Sb., o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení. Tato novela má být účinná od 1.1.2014. Část šestá obsahuje závěr. Sedmá cizojazyčné resumé s uvedením klíčových slov. Osmá část obsahuje seznam použité literatury. V části deváté jsou prezentovány dvě kauzy. První, nazvaná jako účetní, představuje pestrost majetku, který může policejní orgán v rámci trestního řízení spravovat. Druhá je zajímavá tím, že k reparaci škody může, za určitých okolností, dojít i po více jak 100 letech od spáchání trestného činu. V tomto případě trestného činu krádeže.

Cílem této práce je kompilace vzájemných vztahů mezi OČTŘ a správci majetku, které jsou nezbytné při naplnění účelu trestního řízení. Zároveň má ambici vyplnit mezeru v informovanosti právnické veřejnosti o daném tématu a její praktický přínos lze spatřovat v tom, že ji bude možné použít jako vodítko pro orientaci v dané problematice např. v rámci praxe studentů a absolventů oboru veřejná správa, kteří budou svoji profesní dráhu směřovat do řad Policie České republiky.

I. PRÁVNÍ PRAMENY A VÝKLAD POJMŮ

1. Právní prameny

1.1 Hierarchie právních norem

Pojem právo je multidimenzionálním fenoménem¹ a jeho obecná a všeobíhající teorie neexistuje. Nicméně lze prohlásit, že jde o soubor právních norem,² které na určitém státním území upravují chování jejich adresátů, přijímá je zákonodárný sbor a jsou předepsaným způsobem vyhlášeny. Takové normy ve svém souhrnu tvoří právní řád daného státu. Stávají se **právními prameny** pozitivního práva, na jejichž základě lze právní řád nejen zkoumat, ale zejména aplikovat. Z toho vyplývá, že prameny práva mají svůj **materiální i formální obsah**. Materiálním obsahem je úprava vztahů, tedy vlastní obsah právní normy. Formální obsah řeší vnější podobu.

Za prameny práva v České republice považujeme:

- a) Ústavu České republiky, Listinu základních práv a svobod a další ústavní zákony,
- b) mezinárodní smlouvy,
- c) právo Evropské unie,
- d) zákony a zákonná opatření senátu,
- e) prováděcí předpisy veřejné správy
- f) statutární předpisy samosprávných celků,
- g) právní principy.

Jelikož tato práce kompiluje právní vztahy, které vznikají v souvislosti se správou majetku v trestním řízení, bude se v následujících kapitolách věnovat pouze těm právním pramenům, které jsou pro zmíněnou oblast stěžejní. Tyto normy si samozřejmě rozdělíme podle jejich právní síly, kterážto je odrazem jejich formálního kritéria a vytváří jejich hierarchii.

Struktura hierarchického uspořádání právních norem je pyramidální. Na vrcholu stojí Ústava a na jejím nejnižším patře podzákoné právní předpisy³.

---

¹ GERLOCH, A. Teorie práva, 7 vydání, Plzeň: Aleš Čeněk, 2017, str. 21

² Norma je svým charakterem právní pokud splňuje podmínky obecnosti a je uznaná státem nebo mezinárodním společenstvím a jejich porušení stát sankcionuje. GERLOCH, A. Teorie práva, 7 vydání, Plzeň: Aleš Čeněk, 2017, str. 36.

³ Jde o nařízení vlády, vyhlášky ministerstev, nařízení ústředních státních orgánů a obecně závazné vyhlášky územně správních celků. Podzákonou právní normou není vnitřní předpis

Vlastní povahu mají právní principy. Jsou to pravidla vycházející ze zásady spravedlnosti a jako taková dotvářejí hodnoty vyjádřené v právních normách. Mají povahu pramene práva,⁴ který existuje i přes jeho nepsanou podobu. Každé právní odvětví si vytváří i své specifické principy, které z těch obecných vycházejí a rozšiřují je⁵.

1.2 Ústavní rámec zajištění majetku a konfiskačních sankcí

Vyhledávání a zajištění majetku v trestním řízení je aktivita orgánů činných v trestním řízení (dále také jen OČTŘ)⁶, která v současné době stále častěji bývá nedílnou součástí trestního řízení, kde měl nebo mohl být trestnou činností získán majetkový prospěch anebo u těch případů, kde lze předpokládat uložení peněžitého trestu případně trestu propadnutí majetku. Tato činnost je záměrným procesem, který zakládá **správu majetku**.

Správa majetku se tak stává součástí trestního řízení s přesahem konečného rozhodnutí ve věci samé, když pokračuje až do zpeněžení majetku⁷ v rámci dalšího nakládání s uloženou majetkovou trestní sankcí.

Takový zásah do práv osob by nebyl uskutečnitelný, aniž by jej neumožňoval ústavní pořádek. V některých státech je ústavou zákon jediný, v jiných celý soubor ústavních předpisů. U nás jde o případ druhý. Náš ústavní pořádek, jehož ústavně zákonnou definici nalezneme v čl. 112 Ústavy⁸, je tvořen několika ústavními zákony. Ústava jako taková je tak prvním zákonem mezi rovnými a náš ústavní pořádek se proto označuje jako **polylegální**. Pro potřebu problematiky správy a zjišťování majetku v trestním řízení, je vedle Ústavy důležité Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod (dále také LPS nebo jen Listina). Ta se, jak už název napovídá, věnuje definici a tím i ochraně základních lidských práv. Jejich ochrana vyplývá zejména z ustanovení čl. 2 odst. 4 a čl. 3 a 4 Ústavy.

úřadu.

⁴ Nález ÚS Pl. ÚS 56/10

⁵ Principy práva trestního, správního, občanského atd.

⁶ § 12 zák. č. 141/1961 o trestním řízení soudním (trestní řád)

⁷ Ke zpeněžení dochází v případech, kdy je předmětem majetku hmotná věc, která nebyla v rámci dosavadní správy zpeněžena. To se týká i věcí nehmotných.

⁸ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb.

Listina samotná definuje práva, do kterých nemůže být zasahováno v žádném případě. Jde o tzv. absolutní lidská práva. Ty nalezneme v čl. 6 LPS. Ostatní práva v Listině uvedená jsou omezitelná, a to výlučně na základě zákonného zmocnění.

Vlastnické právo je chráněno čl. 11 Listiny. Ten v odst. 1 stanoví, že každý má právo vlastnit majetek a právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah a poskytuje se mu stejná ochrana. Přesto lze toto základní lidské právo nuceně omezit zásahem státní moci. Takové omezení předpokládá čl. 11 odst. 4, který ovšem umožňuje toliko omezení ve veřejném zájmu a za náhradu. Spojka „a“ má v této právní normě jednoznačně kumulativní charakter⁹. Samotný čl. 11 odst. 4 Listiny tak odpoví na otázku, zda lze v rámci trestního řízení vlastnictví omezit nebo je dokonce trvale odejmout, nedává. Odpověď na tuto otázku je tak nutné hledat jinde v Listině.

Státní moc lze uplatňovat jen v případech a mezích stanovených zákonem a způsobem, který zákon stanoví¹⁰. Jelikož postižením soukromého vlastnictví je státní mocí zasahováno do zaručeného práva, a jelikož se tak děje v rámci trestního řízení, platí zejména čl. 40 Listiny. Podle něj jen nezávislý soud rozhoduje o vině a trestu za trestné činy. Dále platí čl. 36 Listiny zakotvující soudní ochranu a právo na spravedlivý proces a nakonec **čl. 39 Listiny**, který uvádí, že jen zákon stanoví, které jednání je trestným činem a jaký trest, jakož i jaké újmy na právech **nebo majetku**, lze za jeho spáchání uložit. Toto ustanovení tak, vedle čl. 11 odst. 4 Listiny, připouští další zásah a omezení vlastnictví. Nutno však upozornit ještě na čl. 4 odst. 4 Listiny, který obsahuje bezpodmínečný příkaz šetřit podstatu a smysl základních práv a svobod a zákaz zneužití jejich přípustných omezení. Proto každý zásah státní moci musí být přiměřený nebo lépe řečeno proporcionální. Lze uzavřít, že nucené omezení vlastnického práva **bez náhrady** náš ústavní pořádek předpokládá a tedy umožňuje.

1.3 Mezinárodněprávní rámec zajištění majetku a konfiskačních sankcí

Co se týče mezinárodně smluvního rozměru, je nutné vycházet z toho, že Česká republika je suverénním státem. To znamená, že je subjektem mezinárodního práva a členem mezinárodního společenství. Jako taková vstupuje do mezinárodních vztahů, přičemž se, podle čl. 1 odst. 2 Ústavy, přihlásila

---

⁹ GERLOCH, Aleš. Teorie práva. 6 vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. str. 42

¹⁰ Čl. 2 odst. 2 Listiny

k dodržování závazků, které pro ni vyplývají z mezinárodních smluv. Proto je nutné věnovat se i otázce, zda omezení vlastnictví v rámci trestního řízení má i svůj mezinárodně smluvní rozměr – zda jej mezinárodně smluvní závazky připouštějí.

Česká republika je vázána¹¹ řadou mezinárodních smluv. Jako první je třeba zmínit Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod ze 4. listopadu 1950 (č. 209/1992 Sb.) Dodatkový protokol k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (jako příloha č. 1) v čl. 1 zakotvuje ochranu a zároveň omezení vlastnictví. To, že se omezení vlastnictví týká i trestního řízení, však v daném článku nenalezneme. Vše lze dovodit z judikatury Evropského soudu pro lidská práva (ESLP). Ten stanovil tři pravidla trestněprávního zásahu do práva na pokojné užívání majetku, a to legalitu (postup podle zákona a v jeho mezích), legitimitu (legitimní cíl v podobě ochrany veřejného zájmu) a proporcionalitu, resp. princip spravedlivé rovnováhy mezi veřejným zájmem a ochranou práva jednotlivce.¹²

Dalším mezinárodním závazkem České republiky je Úmluva o praní, vyhledávání, zadržování a konfiskaci výnosů ze zločinu z 8. listopadu 1990, která byla přijata ve Štrasburku. Tato dohoda zavazuje smluvní strany k přijetí legislativních a jiných opatření, která umožní zabrat prostředky a výnosy nebo majetek, jehož hodnota odpovídá těmto výnosům¹³. *Zde se poprvé objevuje velmi diskutovaný prostředek zajištění tzv. náhradní hodnoty.* Úmluva dále ponechává volnost smluvním státům, vůči kterým trestným činům se konfiskace majetku bude vztahovat. Upravuje vzájemnou spolupráci OČTŘ a pomoc při získávání informací o majetku.

1.4 Evropská právní úprava zajištění majetku a konfiskačních sankcí

Co se týče právních předpisů Evropské unie, je namístě zmínit zejména rámcové rozhodnutí Rady č. 2001/500 ze dne 26. června 2001 o praní špinavých peněz. Rámcové rozhodnutí jsou určena zejména ke sblížení zákonných předpisů jednotlivých členských států a jsou závazná toliko co do výsledku. Volba jakými prostředky a jakou formou tak bude učiněno, je na volbě vnitrostátních orgánů

---

¹¹ Čl. 10 Ústavy

¹² Stížnost č. 31555/05 BENet Praha s.r.o. proti České republice nebo stížnost č. 38238/04 Forminster Enterprises Limited proti České republice

¹³ Čl. 2 odst. 1 Sdělení MZV ČR č. 33/1997

každého členského státu. Přestože u rámcového rozhodnutí není dána jeho bezprostřední účinnost, jde o právní akt závazný. Zmíněné rámcové rozhodnutí tak např. ukládá každému členskému státu, aby přijal opatření, která v hmotně a procesně právní rovině umožní postih výnosů z trestné činnosti, ale opět, stejně jako u Úmluvy o praní, vyhledávání a konfiskaci výnosů č. 33/1997 Sb., i v rámcovém rozhodnutí Rady, se objevuje požadavek na přijetí takových opatření, která umožní postihnout i **legální majetek**, jehož hodnota odpovídá hodnotě výnosů z trestné činnosti. Tento požadavek je přitom rozšířen o možnost učinit tak nejen ve vztahu k trestnímu řízení vnitrostátnímu, ale také k řízení vedenému na žádost jiného členského státu, počítaje v to i žádosti o výkon cizozemských konfiskačních rozhodnutí.

Standardy zajišťování výnosů z trestné činnosti pak upravuje směrnice Evropského parlamentu č. 42 z roku 2014, která, jak bude uvedeno dále, měla významný dopad nejen na konfiskaci majetku v trestním řízení, ale také na jeho správu. Směrnice definuje, co se považuje za výnos z trestné činnosti a jakých trestných činů se týká (oblast působnosti). Věnuje se konfiskaci majetku pocházejícího z trestné činnosti a oblasti **rozšířených konfiskací**, které postihují majetek neúměrný zákonnému příjmu odsouzené osoby. Navíc obsahuje i požadavek na úpravu právního řádu členských států tak, aby mohla být provedena konfiskace majetku i u třetích osob, stejně jako jeho předběžné zajištění. Ve smyslu právního státu směrnice zároveň obsahuje požadavky na právní ochranu osob postižených konfiskací a zajištěním. Rozhodnutí musí vedle požadavku proporcionality splňovat požadavek na řádné odůvodnění, jako předpoklad přezkoumatelnosti. Směrnice také obsahuje požadavek na možnost vysledovat a konfiskovat majetek i po pravomocném odsouzení za trestný čin. A konečně i požadavek na přijetí opatření umožňujících řádnou správu zajištěného majetku včetně jeho prodeje, pokud toho bude zapotřebí. Tyto mezinárodně právní závazky byly přeneseny do našeho právního řádu a staly se tak základem naší současné zákonné právní úpravy dané problematiky. Svým dopadem na právní řád tato směrnice odstartovala rozmach zajišťování výnosů z trestné činnosti v rozsahu, který zde do roku 2015 nebyl.

1.5 Zákonná právní úprava

Na prvním místě je třeba uvést **hmotně právní úpravu** obsaženou v zákoně č. 40/2009 Sb. trestního zákoníku (dále také jen TrZ nebo tr. zákoník). Ten až do května 2015 obsahoval konfiskační úpravu v ustanoveních o trestních sankcích, kdy v ustanovení o trestech to byly §§ 66 propadnutí majetku, 67 peněžitý trest, 70 propadnutí věci, 71 propadnutí náhradní hodnoty a 72 samostatné propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty. V ustanoveních o ochranných opatřeních se pak jednalo o §§ 101 zabránění věci nebo jiné majetkové hodnoty a 102 zabránění náhradní hodnoty. Novelou trestního zákoníku provedenou zákonem č. 55/2017 Sb. se konfiskační úprava rozšiřuje o ustanovení § 102a zabránění části majetku. Toto „nové“ ustanovení¹⁴ reagovalo na směrnici Evropského parlamentu č. 42 z roku 2014 a rozšířilo tak v trestním zákoníku zavedený systém konfiskací.

Ve výkladu k § 102a je uvedeno toto: *„Ochranné opatření zabránění části majetku je právním následkem trestného činu nebo činu jinak trestného, které poskytuje ochranu společnosti tím, že odnímá pachatelům, ale i jiným osobám, příslušnou část majetku, u níž je dán předpoklad, že pochází z trestné činnosti spíše než z činnosti legální, a nemá tedy přímou souvislost s trestným činem, o kterém se trestní řízení vede. Podstatou tohoto ochranného opatření tedy je, že se výrokem soudu (pravomocného rozsudku nebo usnesení) odnímá vlastnické nebo podobné právo pachatele nebo jiné osoby ke konkrétním věcem, u kterých je dán předpoklad, že pochází z trestné činnosti, a toto vlastnické či obdobné právo přechází na stát (trestní zákoník používá dikci „připadá státu“ – srov. § 104 odst. 1). Na rozdíl od zabránění věci (§ 101) tedy trestní zákoník nepodmiňuje uložení tohoto ochranného opatření tím, že postihovaný majetek je nástrojem (§ 135a tr.z.) nebo výnosem (§ 135b tr.z.) (ať již bezprostředním či zprostředkovaným) konkrétního trestného činu, ale postačí, že soud na podkladě zjištěných skutečností považuje za pravděpodobnější, že nejméně určitá část majetku pochází z trestné činnosti než z činnosti legální.“*¹⁵

Přestože má trestní zákoník podobu kodexu, a je tak zákonem, který upravuje hmotně právní část trestně právního odvětví uceleně, přehledně a systematicky, je doplněn lex specialis, zákonem č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za

---

¹⁴ Právní veřejností nazývané též jako rozšířená konfiskace.

¹⁵ Trestní zákoník, 3. vydání, 2023, s. 1567 - 1581: P. Šámal, P. Škvain dostupné na: <https://www.beckonline.cz/bo/documentview.seam?documentId=nnptembsgnpwk5tlgiys443cl4zdambzl42dax3qmyytamtb>

protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a zákonem č. 418/2011 Sb. o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Tyto zákony však ve svojí hmotně právní úpravě neobsahují konfiskační ustanovení. Je proto nutné v těchto případech použít úpravu obecnou – trestní zákoník. Trestní zákoník tak nadále, co se konfiskačních norem týče, zůstává normou obecnou a nerozpornou.

Rozbor hmotně právní úpravy konfiskací je nutné doplnit ještě odkazem na zákon č. 59/2017 Sb., o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení a o změně některých zákonů. Ten je reakcí na již zmíněnou směrnici Evropského parlamentu a vzhledem k tomu, že obsahuje jen malé množství hmotně právní úpravy, bude tento zákon podrobněji rozebrán dále.

Procesně právní úpravu zajištění majetku nalezneme v zákoně č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád, dále také TrŘ nebo tr. řád). Ten obsahuje soubor ustanovení, která lze k zajištění majetku v rámci trestního řízení použít. V první řadě jde o ustanovení v Hlavě II., oddíl sedmý, §§ 47 až 49 TrŘ určená k zajištění věcí sloužící k uspokojení nároku poškozeného. Hlava IV., oddíl čtvrtý, obsahuje zajištění věcí důležitých pro trestní řízení, které je upraveno v §§ 77b až 81b TrŘ. Ty lze rozdělit dále na ustanovení k zajištění věci pro důkazní účely §§ 78 a 79 TrŘ a zajištění věcí jako nástrojů, výnosů z trestné činnosti a náhradní hodnoty za výnos z trestné činnosti, upravená §§ 79 a až 79g TrŘ. Ustanovení §§ 80 až 81b TrŘ nalezneme další nakládání se zajištěnou věcí, jako je její vrácení, veřejný popis a postup v případě, že věc vrátit nelze.

Konečně v Hlavě XXI. Oddíl pátý TrŘ, obsahuje ustanovení o zajištění výkonu některých dalších trestů. Jsou to ustanovení §§ 344a o zajištění výkonu peněžitého trestu a 344b o zrušení nebo omezení zajištění majetku pro výkon peněžitého trestu. Další úpravu zajištění dosahují §§ 347 TrŘ o zajištění majetku v případech, kdy lze očekávat uložení trestu propadnutí majetku a 347 TrŘ o jeho zrušení. V Oddílu osmém § 358b TrŘ upravuje zajištění výkonu zabránění části majetku. Toto ustanovení ve svém čtvrtém odstavci obsahuje odkaz na ustanovení § 47 odst. 4 až 6 TrŘ, která upravují vlastní způsob zajištění obdobně jako u zajištění nároku poškozeného. Odkazem na § 47 odst. 8 TrŘ se konečně dostaneme na zvláštní

právní předpis¹⁶, který řeší správu zajištěného majetku. Nakonec je zde uveden odkaz na § 344b TrŘ, podle nějž se postupuje při zrušení zajištění.

Podle toho, co bylo uvedeno, lze konstatovat, že naše trestněprávní úprava obsahuje čtyři oblasti důvodu zajištění. Ty mají tři základní cíle, ke kterým má konkrétní zajištění směřovat. Zaprvé jde o provedení a zajištění důkazu, zadruhé náprava vztahů mezi poškozeným a pachatelem, za třetí mezi pachatelem a společnostmi (veřejným zájmem na tom, že trestná činnost se nesmí vyplácet) a začtvrté jde o majetkovou formu trestu.¹⁷ Některá ustanovení však lze i kombinovat. Tak např. podle ustanovení § 78 TrŘ ve spojení s § 79c TrŘ může být zajištěna věc, která jednak může sloužit jako důkaz a jednak může být následně (podle vývoje situace prověřování/vyšetřování) zajištěna jako nástroj nebo výnos z trestné činnosti. Stejně tak uložení peněžitého trestu může úspěšně suplovat konfiskační ochranné opatření a to tím, že odčerpá přinejmenším část výnosů z trestné činnosti pachatele resp. zákonný majetek za situace, kdy orgány činné v trestním řízení nejsou schopny výnosy z trestné činnosti dohledat nebo zajistit. Nutnou podmínkou jeho aplikace však je předchozí zajištění jeho vykonatelnosti, bez níž je jen „bezzubým“ trestem a nepřispívá k upevnování zákonnosti, ale spíše naopak.

V rámci procesně právní úpravy nelze opomenout ustanovení § 33 zákona č. 418/2011 Sb. o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Toto ustanovení upravuje dvě zajišťovací opatření a) pozastavení výkonu jednoho nebo více předmětů činnosti obviněné právnické osoby a b) omezení nakládání s majetkem obviněné právnické osoby.

Tato opatření mají primárně zabránit právnické osobě v opakování, dokonání a vykonání trestné činnosti. Nahrazují tedy institut vazby, kterou lze jinak uložit osobě fyzické. Toto opatření se tedy (stejně jako vazba) může použít jen po zahájení trestního stíhání a jen tehdy, pokud není možné použít jiné zajišťovací opatření uvedené v trestním řádu. Přesto, že z LPS výslovně nevyplývá ochrana právnických osob, vztahuje se i na ně. To vyložil Ústavní soud, jehož rozhodnutí jsou, podle čl. 89 Ústavy, závazná.¹⁸ Stát je tak povinen chránit i vlastnické právo

---

¹⁶ zák. č. 297/2033 Sb.

¹⁷ VÍTKOVÁ, P. Zajištění nástrojů trestné činnosti a výnosů z trestné činnosti a náhradní hodnoty podle § 79a až 79g trestního řádu. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, s. 23

¹⁸ ÚS 52/1996-n. - V souzené věci došel Ústavní soud k závěru, že došlo k porušení práva O.M.E.P. spol. s r.o. na veřejné projednání jeho věci u nezávislého a nestranného soudu a tím k

osob právnických, stejnou měrou jako osob fyzických a contrario je oprávněn proti nim použít i zajišťovací a konfiskační opatření stejně jako proti osobám fyzickým. Ovšem v limitech jejich podstaty¹⁹. I u právnických osob musí OČTŘ při aplikaci norem zasahujících do vlastnictví svá rozhodnutí provést nejen v souladu se zákonem, ale také v souladu se základními zásadami trestního řízení. Ty fungují jako interpretační pravidla a jako pravidla poznávací. Jsou všeobecnými korektivy. Proto se projevují (musí projevit) i v rozhodující činnosti orgánů činných v trestním řízení.

1.6 Zákony doplňující trestněprávní kodifikaci

Mezi tyto zákony řadíme zejména, již jednou zmiňovaný, **zákon č. 59/2017 Sb.**, o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení a o změně některých zákonů (dále také jen PenMajTr). Tento zákon je právním předpisem, který praktickým způsobem umožňuje státní moci využít majetek získaný trestní represí ve prospěch obětí trestných činů. Upravuje způsob, jakým se nakládá s peněžními prostředky z majetkových trestních sankcí uložených na základě trestního řízení vedeného vnitrostátními orgány nebo uložené v jiném členském státu EU, pokud byly uznány a vykonány na území České republiky,²⁰ a dále uložených ve Spojeném království Velké Británie a Severního Irska.²¹

Tento zákon upravuje, co je majetkovou sankcí, a co je majetkovým nárokem poškozeného. Ukládá Ministerstvu spravedlnosti povinnost zřídit **zvláštní účet**, na který jsou ukládány peněžní prostředky z trestních sankcí. Příjmy jsou tvořeny nejen peněžními prostředky získanými přímo uložením trestu, ale také peněžními prostředky získanými zpeněžením věcí, které propadly nebo byly zabráný v rámci trestních opatření. Dále upravuje postup při nakládání a získávání peněžních prostředků z prodeje propadlého majetku. Zároveň normuje řízení a rozhodování žádostí o uspokojení majetkového nároků oprávněné osoby. Pokud na zvláštním

---

porušení článku 38 odst. 2 (ve spojení s článkem 36 odst. 1) Listiny a článku 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Tedy právnické osobě přiznal ochranu poskytovanou podle jazykového výkladu Čl. 1 Listiny jinak jen osobám fyzickým.

¹⁹ Podle § 20 odst. 1 OZ - Právnická osoba je organizovaný útvar, o kterém zákon stanoví, že má právní osobnost, nebo jehož právní osobnost zákon uzná. Právnická osoba může bez zřetele na předmět své činnosti mít práva a povinnosti, které se slučují s její právní povahou.

²⁰ Podle nařízení Evropského parlamentu a Rady 2018/1805 ze dne 14. listopadu 2018

²¹ Pokud byly uznány a vykonány na území ČR na základě Dohody o obchodu a spolupráci mezi EU a Euroatom na straně jedné a GBP a IRL na straně druhé ze dne 30.4.2021.

úctu peněžní prostředky zbývají, jsou v zákonem předpokládané výši převedeny Probační a mediační službě ČR za účelem pomoci obětem trestných činů.²² Pokud i pak na zvláštním účtu zbývají peněžní prostředky, jsou příjmem státního rozpočtu.

Zákon zachovává ústavně konformní mechanismus, podle kterého trestní sankce vymáhají příslušné nezávislé soudy. Naproti tomu zpeněžování majetku je ponecháno v kompetenci organizační složky státu, která podle jeho povahy je způsobilá zpeněžení provést.²³ Konstrukce zákona navíc přenáší agendu uspokojení nároku poškozených na Odbor odškodňování Ministerstva spravedlnosti ČR, který zároveň poskytuje peněžitou pomoc obětem trestných činů a disponuje informacemi o poškozených, kteří se odškodnění domohli v adhezním řízení, na které je odkázal trestní soud.

Zákon je velkým milníkem v zákonné úpravě práv poškozených trestným činem. Je zřejmé, že i tento zákon je reakcí na směrnici Evropského parlamentu č. 42 z roku 2014 upravující standardy zajištění a konfiskaci majetku v trestním řízení a je logickým a smysluplným vyústěním snahy posílit a fakticky i zlepšit postavení poškozených v trestním řízení. Poškození, do přijetí zákona, museli spoléhat na rozhodovací praxi trestních soudů, která nebyla jednotná, a to i přesto, že podle ustanovení § 38 odst. 3 tr. zákoníku mají soudy při ukládání trestních sankcí přihlížet k právem chráněným zájmům poškozených. Nedělo se tak. Tuto chybu musely řešit odvolací soudy, které ve svojí rozhodovací praxi zdůrazňovaly, že nároky poškozeného mají přednost před uplatněním trestních sankcí vedoucích v konečném důsledku jen k obohacení státu.²⁴

V souvislosti se zákonem PenMajTr nelze zapomenout na zmíněný **zákon č. 45/2013 Sb.**, zákon o obětech trestných činů (dále také jen ZOTČ). Jde o zákon, který upravuje práva obětí trestných činů a dalších vybraných osob. Upravuje, mimo jiné, poskytování peněžité pomoci, kterou obětem poskytuje stát. Řeší vztahové otázky mezi státem a subjekty, které poskytují služby adresované obětem trestných činů a některým dalším osobám. Jeho význam pro danou problematiku spočívá zejména ve financování úkolů, které jsou v rámci zákona plněny a které jsou z části financovány z uložených trestních sankcí.

---

²² Zák. č. 45/2013 Sb.

²³ § 11 ve spojení s § 15 zákona č. 219/2000 Sb. o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

²⁴ viz. např. rozhodnutí VS Praha č.j. 6To 12/2015, list. č. 9

Stěžejní zákonnou úpravou správy majetku v trestním řízení je **zákon č. 279/2003 Sb.**, o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení (dále také jen ZajMajTŘ). Tento zákon, přes svojí stručnost²⁵, upravuje výkon rozhodnutí a zároveň správu zajištěného majetku. Je podkladem pro interní předpisy OČTŘ a orgány státní správy, které majetek spravují.

Se zákonem ZajMajTŘ úzce souvisí zákon **č. 219/2000 Sb.**, o majetku české republiky a jejím vystupování v právních vztazích (dále jen MajČR). Tato právní norma je pro danou problematiku důležitá v tom, že upravuje podmínky a formu jak stát (státní orgány) hospodaří s majetkem České republiky a jakým způsobem stát vystupuje v právních vztazích.

Do souboru základní právní úpravy řadím i **zákon č. 82/1992 Sb.**, o odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem veřejné moci způsobené nesprávným úředním postupem nebo rozhodnutím (dále také jen ODbŠk). Tento zákon, jak již název napovídá, řeší otázky spojené se škodou, která může vzniknout při aplikaci veřejné moci. Je nesporné, že právě autoritativní zásahy do LPS zaručených majetkových práv, kterážto je uskutečňována bez náhrady, představuje činnosti s maximálním požadavkem na legalitu a proporcionalitu. Pokud dojde k nesprávnému rozhodnutí nebo nesprávnému úřednímu postupu, je významným způsobem narušena důvěra ve výkon spravedlnosti. Ta v drtivé většině případů vede k žalobám na stát. Stát v takovém případě má možnost regrese vůči škůdci, a proto znalost tohoto předpisu je, jak pro aplikační orgán, tak i pro adresáty konfiskačních opatření, důležitá.

Na závěr přehledu základních právních norem je zapotřebí zařadit **zákon č. 500/2004 Sb.** správní řád (dále jen SpŘ). Ten upravuje, jakým způsobem postupují orgány moci výkonné a orgány územních samosprávných celků případně jiných orgánů výkonné moci, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy. Je zákonem obecným a až na část V. jde o normu procesně právní. V rámci řešené problematiky se uplatní zejména v řízení podle ZOTČ a PenMajTr.

---

²⁵ Obsahuje „jen“ 12 paragrafových znění.

1.7 Obecné právní principy

Jak už bylo řečeno výše, jsou obecné právní principy jako základní pravidla, která doplňují objektivní právo a vyjadřují základní hodnoty materiálního právního státu. Řadíme mezi ně zejména princip právní jistoty, spravedlnosti a zákaz zneužití veřejné moci. Dále jsou to principy, na kterých jsou postaveny derogační pravidla jednotlivých norem, a to *lex specialis derogat legi generali*, které je výrazem přednosti speciality před obecností a obecným normám v rámci speciální úpravy, propůjčuje toliko subsidiární povahu, případně jejich užití zcela vylučuje; a pravidlo *lex posterior derogat legi priori*, jež zajišťuje bez dalšího reakci na změnu právních norem (změny v právním řádu) a tím umožňuje flexibilitu práva. Nakonec i pravidlo *causula rebus sic stantibus*, které zejména v právu veřejném umožňuje reagovat na podstatnou změnu okolností. Shora uvedený výčet obecných právních principů není samozřejmě kompletní, nicméně ve svém souhrnu jsou podkladem pro základní zásady ovládající jednotlivé právní obory. Proto závěr této kapitoly bude věnován zásadám trestního a správního řízení, i když přísně vzato jde o písemnou část zákonné úpravy.

1.8 Základní zásady trestního řízení

Základní zásady trestního řízení vyplývají ze zákona a představují fundamenty, na kterých je postavena jeho organizace a činnost OČTŘ. O právních zásadách obecně platí, že jsou jednoznačně v zákoně vyjádřeny nebo je lze z jednotlivých ustanovení zákona dovodit. Ve smyslu *nulla poena sine lege*, jsou v naší trestní kodifikaci vyjádřeny explicitně. Ve svém souhrnu pak tvoří určitý řád, jehož úkolem je naplnit účel trestního řízení. Ovšem ne všechny zásady se v rámci zajištění a konfiskace majetku uplatní. Jde vždy jen o určitou výseč trestního řízení. To je dáno tím, že zajištění majetku nastupuje většinou v počáteční fázi řízení a vlastní konfiskace je uplatňována v jeho závěru.

Zajištění majetku je ovládáno zejména zásadami vyjádřenými v ustanovení § 2 odst. 4 TrŘ, kde nalezneme hned tři. Jako první, **zásadu oficiality**, podle které orgány činné v trestním řízení postupují z úřední povinnosti a nečekají na aktivitu stran. Výkon *ex offio* znamená, že úkony jsou prováděny ve chvíli, kdy pro ně existují zákonné důvody. Tím, že zákon ponechává iniciativu v rukou orgánů činných v trestním řízení a současně stanoví pro procesní úkon podmínky, se jedná v podstatě o iniciativu „nucenou“. Z toho plyne, že odnětí a následné

zajištění majetku, jsou-li pro to dány zákonné důvody, provedeno být musí. Zásada oficiality je však zároveň korigována zásadou přiměřenosti a rychlosti řízení. Uvedené zásady byly navíc doplněny rozhodovací praxí Ústavního soudu, který stanovil, že *zajištění je faktickým projevem fungování státní moci* a jako takové podléhá měřítkům proporcionality. Ta musí splňovat tři kritéria. Zaprvé kritérium vhodnosti, podle kterého musí zajišťovací opatření být schopno dosáhnout zamýšleného cíle. Zadruhé kritérium potřebnosti, které znamená, že lze použít nejšetnějšího zásahu z více možných. Zatřetí přiměřenost, ta je hodnocena podle toho, zda zamýšlený cíl není nepřiměřený.²⁶

Jako další je nutné zmínit **zásadu legality**. Státní zástupce je povinen stíhat veškeré trestné činy, o kterých se dozví. Naproti tomu stíhat nemůže trestné činy promlčené nebo trestné činy těch osob, u kterých to zakazuje mezinárodní právo smluvní a těch kde nemá souhlas poškozeného, kterým zákon stíhání podmiňuje. V takovém případě pak nemá oprávnění ani užít zajišťovacích opatření – šlo by o jednání *contra legem*. Jinak řečeno musí jednat vždy v souladu se zákonem.

1.8 Základní zásady činnosti správních orgánů

Jelikož problematika zahrnuje i řízení o nárocích podle ZOTČ a PenMajTR, které se vede podle správního řádu, je namístež zmínit základní principy činnosti správních orgánů. I ve správním právu jsou vyjádřené dikcí zákona. Konkrétně je nalezneme v ustanovení § 2 až 8 SpŘ. Již v § 2 nalezneme hned několik zásad. Zaprvé je to zásada **legality**, ta nám říká, že státní správa je vázána zákonem a konat může jen tehdy, pokud jí to zákon umožňuje. Dále je zde zásada **zákazu zneužití správního uvážení**. Jde o korektiv zákonného oprávnění veřejné správy, které jí umožňuje podle svého vnitřního přesvědčení rozhodnout některé otázky. Správní orgán musí uplatnit svoje oprávnění a pravomoc jen k tomu, k čemu mu byla svěřena. Nesmí tedy překročit prostor a omezení zákona. Jde vlastně o promítnutí Čl 2 odst. 3 Ústavy, Čl. 2 odst. 3 LPS a Čl. 4 odst. 4 LPS.²⁷ Jako další zásadu lze uvést **ochranu práv nabytých v dobré víře**. Zde je název trochu

---

²⁶ I.ÚS 2485/13

²⁷Jemelka, L., Pondělíčková, K., Bohadlo, D.: Správní řád. Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 1182. Dostupné na:
<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembsgnpwk232gizda&tocid=nnptembsgnpwk232gizda>

zavádějící, neboť nejde o ochranu práv jako takových, ale o ochranu dobré víry samotné.

Princip **právní jistoty** je vyjádřením toho, že správní akty jsou považovány za správné. Jde vlastně o presumpci správnosti, která může být zrušena jen zákonem předvídaným způsobem.

Zásada proporcionality sleduje, stejně jako tomu je v trestním řízení, aby rozhodování správních orgánů splňovalo kritéria vhodnosti, potřeby a přiměřenosti.

V § 3 je uvedena zásada **materiální pravdy**, která taktéž kopíruje trestní řízení. Vyjadřuje fakt, že správní orgány svoje věci rozhodují ve chvíli, kdy o projednáváné věci nejsou důvodné pochybnosti.

V §§ 4 a 8 je uvedena **zásada součinnosti** s dotčenými osobami a správními orgány navzájem. Jde o vyjádření dobré správy a správy jako služby veřejnosti. Projevuje se poučovací povinností i pomocí účastníkům správního řízení při odstraňování nedostatků včetně vzájemné spolupráce mezi správními orgány. Radíme sem i **efektivnost a hospodárnost** správního řízení.

V § 6 nalezneme zásadu rychlosti řízení. Tato zásada je ve správním řízení zásadou, která má konotace na nesprávný úřední postup, jelikož průtahy ve správním řízení tak vyhodnoceny být mohou²⁸.

A konečně **zásada rovnosti** vyjádřená § 7 má velký význam v to, že všichni účastníci řízení jsou si rovni. Tato zásada vyplývá přímo z ustanovení Čl. 37 odst. 3 LPS. Nejde však o absolutní rovnost, ale o rovnost se odvíjí od procesního postavení osoby.

2. Výklad základních pojmů

2.1 Výnos a nástroj trestné činnosti

Jako každá právní problematika i problematika zajišťování, správy a konfiskace majetku v trestním řízení používá pojmy, které mohou činit výkladové potíže a je namístě na ně upozornit a podat jejich vysvětlení. Navíc jde o pojmy užívané v rámci rozhodovací praxe zejména policejní, ale i dalších orgánů činných v trestním řízení, a tak se s nimi jednoznačně setkává jak ten, kterého se konkrétního rozhodnutí přímo dotýká, tak i odborná praktikující právní veřejnost.

---

²⁸ Viz. ÚS I. ÚS 332/04

Jako první jsou to pojmy **výnos a nástroj trestné činnosti**. Ty byly až do novely trestního zákoníku provedené zákonem č. 218/2018 Sb. dovozovány odkazem na jiná ustanovení trestního zákoníku. Šlo zejména o §70 tr. zákoníku a §101 tr. zákoníku. V určitých případech se OČTŘ s výkladem pojmu obracely na mezinárodně smluvní závazky České republiky.

V současné době je výklad těchto pojmů uveden v ustanoveních §§ 135a, 135b trestního zákoníku a dostal tak podobu zákonné definice, což je pro praktickou aplikaci velice důležité. Podle ustanovení § 135a tr. zákoníku se „**Nástrojem trestné činnosti rozumí věc, která byla určena nebo užitá ke spáchání trestného činu, včetně plodů a užitků**“.

Pokud je něco určeno či použito k určitému účelu, v tomto případě ke spáchání trestného činu, musí jít o věc, jejíž vlastnosti to umožňují. Pojem určena nám pak říká, že věc byla opatřena za konkrétním účelem – ke spáchání trestného činu, ale ještě nebyla použita. To však musí být v daném řízení prokázáno, jelikož existují věci (např. kasařské nebo padělatelské náčiní), o nichž není i z jejich fyzické podstaty pochyb o tom, že jejich primárním účelem je spáchání trestné činnosti. Naproti tomu je řada věcí, jejichž účel je zcela přirozený (jen příkladem lze uvést automobil, peníze, kuchyňský nůž atd.).

Pro věc užitou ke spáchání trestné činnosti toto platí obdobně. I zde musí být její užití ke spáchání trestné činnosti prokázáno a samotná věc musí být způsobilá k páčání trestné činnosti. Přitom bude postačovat, že věc jen usnadnila spáchání trestného činu (pachatel např. použil automobil k přesunu na místo činu a zároveň mu usnadnil vzdálit se z místa činu s nákladem odcizených věcí). Dokazování, že věc byla určena nebo užitá k trestnému činu, musí umožnit závěr, že s její pomocí nebo jejím prostřednictvím pachatel uskutečnil *jednání*, které je obligatorním znakem objektivní stránky konkrétního trestného činu.²⁹

Co se týče plodů a užitků tak jejich definici nalezneme v občanském zákoníku, a to konkrétně v ustanovení § 491 odst. 1 a odst. 2.

1) „*Plod je to, co věc pravidelně poskytuje ze své přirozené povahy, jak je dáno jejím obvyklým účelovým určením a přiměřeně k němu, ať s přičiněním člověka*

---

²⁹ Trestní zákoník, 3. vydání, 2023, s. 1567 - 1581: P. Šámal, P. Škvain dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembsgnpwk5tlgiys443cl4zdambzl42dax3qmyytgnlb>

nebo bez něho.“ Plod je tedy to, co vychází z věci samotné. Proto i věc určená nebo užitá ke spáchání trestného činu musí být plodonosná.³⁰

2) Užitky jsou to, co věc *pravidelně poskytuje ze své právní povahy.*³¹

Ustanovení § 135b odst. 1 a odst. 2 trestního zákoníku většinou v praxi výkladové problémy nečiní. Ty se objevují u odst. 3 upravujícího zprostředkovaný výnos. V situaci uvedené pod písmenem a) jde o získání nové věci za věc pocházející z trestné činnosti. V praxi se nejčastěji setkáme s **koupí nebo směnou**. Pachatel např. uloupené peníze použije k nákupům různých věcí, případně uloupené věci naopak smění za věci jiné, nebo prodá za peníze.

K těmto předmětům „vlastnictví“ nabývá originárním nikoli derivativním způsobem, jelikož není oprávněným auctorem – nemůže převést více práv než má. V takovém případě však občanský zákoník nechrání sukcesora, pokud nejsou splněny konkrétní podmínky³². V písmenu b) jde o **zpracování**³³ odcizených věcí. Jako příklad lze uvést krádež dřeva za účelem jeho zpracování na stavební řezivo nebo krádeže cihel za účelem jejich zpracování do konkrétní stavby, což lze charakterizovat jako **smísení**.³⁴ „Vlastnictví“ k věci tak pachatel nabývá zpracováním věci původní (výnosu) nebo jeho smísením s věcí jinou. Musí se tedy jednat o věci zpracovatelné.

Třetí situace uvedená pod písmenem c) je **změna věci**, což má za následek většinou zvýšení její hodnoty. Jsou to nejčastěji rekonstrukce nebo přestavby nemovitostí či renovace nebo vylepšení věcí všeho druhu. Pachatel nenabývá vlastnictví (to již legálně existuje) jen zvyšuje hodnotu jím doposud vlastněné věci.

Jelikož trestní právo nemůže suplovat právo občanské (je vůči němu *ultima ratiem*) a OČTŘ nejsou sto řešit tyto předběžné otázky samostatně, byla trestním zákoníkem zvolena konstrukce o zprostředkovaném výnosu, kterýžto lze zajistit a konfiskovat. Bezesporu to má dopad na samotnou aplikační praxi. Vůči takovým věcem lze uplatňovat nejen již zmiňovaná konfiskační a zajišťovací opatření, ale

---

³⁰ Plodonosný je např. pozemek, ty jsou významným způsobem zastoupeny v rámci statistiky zajištěných a konfiskovaných věcí.

³¹ Mezi užitky se řadí např. nájemné, i to může a v řadě případů i je předmětem zajištění a následné konfiskace.

³² Srovnej ustanovení §1109 a násl. občanského zákoník

³³ Srovnej ustanovení § 1074, 1076 a zejména 1075 občanského zákoníku.

³⁴ Srovnej § 1078 OZ a následující.

v případě, že jejich zajištění není možné, lze provést konfiskaci a zajištění náhradní hodnoty.

2.2 Náhradní hodnota

Pojem náhradní hodnota je pojmem, který v trestních předpisech existoval ještě před velkou konfiskační novelou provedenou již zmiňovaným zákonem č. 55/2017 Sb. Nejpriléhavěji ji vystihuje ustanovení § 79g odst. 1 TrŘ, kde je uvedeno, že *„Nelze-li zajistit věc, která je nástrojem trestné činnosti nebo výnosem z trestné činnosti, může být místo ní zajištěna náhradní hodnota, která odpovídá, byť jen zčásti, její hodnotě; přitom se postupuje obdobně podle příslušných ustanovení upravujících zajištění věci, která je nástrojem trestné činnosti nebo výnosem z trestné činnosti (§ 79a až 79f). Náhradní hodnotu lze zajistit osobě, která měla povinnost strpět zajištění původní věci.“* Tento pojem však nalezneme i v konfiskačních ustanoveních trestního zákoníku a to v § 71 a §102 tr. zákoníku.

Z uvedené normy jednoznačně vyplývá oprávnění pro OČTŘ postihovat legální majetek osoby pachatele, ale též osoby třetí, viz věta poslední v ustanovení §79 odst. 1 TrŘ. Majetkem se zde myslí jakákoli hodnota ocenitelná penězi. Pro aplikační praxi je však naprosto zásadní, aby dokazováním bylo odůvodněno, že osoba, které náhradní hodnota bude zajišťována nebo konfiskována, předtím nakládala s výnosem nebo nástrojem tr. činnosti. Tyto zužitkovala, ukryla nebo jinak dostala mimo dosah OČTŘ. Bez této základní podmínky nelze postihovat náhradní hodnotu u žádné osoby.³⁵

2.3 Majetek pachatele

Výklad tohoto pojmu v praxi nečiní zvláštní potíže, nicméně je namístě se oněm zmínit, jelikož v rámci aplikace zajišťovacích a konfiskačních opatření je hojně používán a pracuje se s ním i v rámci správy majetku. Východiskem pro výklad tohoto pojmu je ustanovení § 495 OZ, který majetek definuje jako souhrn všeho, co patří určité osobě. Naproti pojmu majetek, stojí pojem jmění. Jmění tvoří jak aktiva dané osoby, tak i její pasiva (dluhy). Jmění tak není majetkem, ten je tvořen jen aktivy. S pojmem jmění se, z logických důvodů, v trestních

---

³⁵ VÍTKOVÁ, P. Zajištění nástrojů trestné činnosti a výnosů z trestné činnosti a náhradní hodnoty podle § 79a až 79g trestního řádu. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, s. 19.

předpisech nikde nesetkáme. Občanskoprávní rozměr majetku je v rámci trestního práva modifikován ustanovením § 135 tr. zákoníku, kde je uvedeno, že „*Věc náleží pachateli, jestliže ji v době rozhodnutí o ní vlastní, je součástí jeho majetku nebo s ní fakticky jako vlastník nakládá, aniž je oprávněný vlastník nebo držitel takové věci znám*“. Pokud se jedná o majetek pachatele, musí se jednat o majetek v jeho výlučném vlastnictví nebo spoluvlastnictví. Nelze tak za majetek pachatele považovat výnos z trestné činnosti³⁶. Nicméně výkladové ustanovení připouští i možnost, že pachatel se za vlastníka považuje i v těch případech, kdy skutečný vlastník **není znám**, resp. nelze ho zjistit z žádné databáze a pachatel totožnost skutečného vlastníka zatajuje.³⁷ V případech, kdy OČTŘ nemají postaveno najisto, zda vlastnictví přísluší pachateli nebo jiné osobě, musí provedené dokazování umožnit učinit závěr, že bez dalších pochybností osoba rozdílná od pachatele hlásící se k vlastnictví, není, resp. nemůže být, vlastníkem. Nejen k tomu slouží, policejním orgánem, prováděný postup, který se nazývá finanční šetření.

2.4 Finanční šetření

Pojem finanční šetření vyjadřuje zvláštní postup, kterým policejní orgány ve spolupráci se státním zastupitelstvím vyhledávají a zajišťují majetek v trestním řízení. Samotný trestní řád tento postup neupravuje. Upraven je v ZPPP³⁸ č. 174/2011 k provádění finančního šetření v trestním řízení. Je samozřejmé, že postupy policejního orgánu v něm uvedené jsou v souladu s trestním řádem, zákonem o Policii ČR i s jejím organizačním řádem. Bez splnění těchto podmínek by nebylo možné finanční šetření vůbec provádět. Jde o proces vyhledání, dokumentace a zajišťování výnosů z trestné činnosti a náhradní hodnoty. Součástí je i vypracování majetkového profilu podezřelých (obviněných) pro účely zajištění výkonu trestu nebo ochranného opatření. Součástí jsou i úkoly spojené se

---

³⁶ Toto pravidlo však bylo rozhodovací praxí prolomeno a to zejména k nemovitému majetku, u kterého se vlastnictví nabývá toliko zápisem do katastru nemovitostí viz. Usnesení KS v Hradci Králové Sp. zn. 10 To 344/95

³⁷ Zejména prokazování vlastnictví movitých věcí nepodléhajících evidenci a nalezených při domovních prohlídkách a prohlídkách jiných prostor činí OČTŘ v praxi značné problémy. Pachatelé v průběhu trestního řízení dokládají že zajištěné věci nejsou jejich majetkem, a že „vlastníci“ těchto věcí nemají s prověřovanou tr. činností nic společného. Tyto situace často vedou ke zrušení zajištění a nemožnosti provedení konfiskace.

³⁸ Závazný pokyn policejního prezidenta

správou majetku. Zde je nutné podotknout, že správa majetku musí být provedena i v případech, kdy došlo k zajištění majetku mimo proces finančního šetření.

Finanční šetření je rozděleno do tří fází. V první dochází ke shromažďování informací z veřejně dostupných zdrojů a to postupy, které předpokládá trestní řád. Ve druhé jsou realizována zajišťovací opatření. Třetí část je úzce spojena s druhou a zahrnuje úkony, jejichž úkolem je zajistit řádnou správu zajištěného majetku. Finanční šetření není prováděno ve všech trestních věcech automaticky. Neprovádí se u věcí bagatelních nebo tam, kde má policejní orgán osobní a místní znalost dlouhodobé nemajetnosti podezřelého. Také v případech, kdy ve věci byla provedena následná realizace pachatelů a věc následně postoupena³⁹ dalšímu policejnímu orgánu, je účelnost finančního šetření sporná s ohledem na charakter jeho neodkladnosti. Samotné úkony policejního orgánu vedoucí ke správě zajištěného majetku budou látkou následujících kapitol.

2.5 Věc a věc bezcenná

Za věc se považuje vše, co slouží potřebě lidí, a přitom to není ani osoba ani člověk. Tuto definici nalezneme v § 489 ObčZ. Ovšem jelikož se v rámci tohoto tématu pohybujeme v trestním řízení, přistupuje k tomuto občanskoprávnímu výkladu ještě § 134 tr. zákoníku. Ten definici rozšiřuje (zpřesňuje) a uvádí, že ustanovení o věcech se vztahuje i na živá zvířata, ovladatelné přírodní síly a zpracované části lidského těla, pokud z ustanovení trestního zákona nevyplývá něco jiného. Proto je třeba pojem věc vykládat co nejextenzivněji. Co se týče věcí, ty lze dále členit, a to podle jejich podstaty na hmotné⁴⁰ a nehmotné⁴¹. Věci se ovšem dále dělí na nemovitosti a věci movité. Movité věci jsou ty, které lze přemístit z místa na místo, aniž by se porušila jejich podstata. Za věci movité se považují i věci nehmotné.

Nemovitost nejlépe charakterizuje jejich slovenský název „nehnutelnost“. Nemovitosti pak v drtivé většině případů podléhají evidenci katastru nemovitostí, kdy teprve zápis do této evidence je okamžikem nabytí vlastnictví. Jsou jimi

---

³⁹ Jde např. o předání trestní věci pověřeného celního orgánu, orgánu Policie ČR, který je oprávněn

vést trestní stíhání podle § 160 odst. 1 TrŘ.

⁴⁰ Věc se projevuje jako hmotný korpus např. automobil, elektronika, nemovitost.

⁴¹ Věc nemá hmotnou povahu např. práva, podíly v korporacích apod.

zejména pozemky a pozemní stavby⁴² se samostatným účelovým určením⁴³. Důležité, pro zajišťování majetku v trestním řízení, je vědět, že za nemovitosti se považují i **věcná práva** k nim, a to jak sjednaná, tak i ta, o kterých to vyplývá ze zákona. Ovšem je nutné doplnit, že i věci **nezapsané** do katastru nemovitostí se považují za nemovitosti, pokud je nelze bez porušení jejich podstaty přemístit. I zde však platí, že o těchto věcech musí zákon prohlásit, že jsou nemovité. Bez této podmínky jde o věci movité a to i přesto, že splňují předpoklad „nehnutelnosti“.

V rámci tématu je nutné pracovat i s pojmem **věc bezcenná**. Je tomu tak proto, že podle ustanovení § 77b odst. 4 TrŘ se věc bezcenná nezajišťuje⁴⁴ a tedy nemůže být předmětem následné správy. Také ustanovení §§ 80 a 81 TrŘ hovoří o věci bezcenné a umožňují policejnímu orgánu její zničení. Konec konců i v průběhu samotné správy může příslušný správce dojít k závěru, že spravovaná věc je bezcennou.

Při stanovení toho, co lze považovat za bezcennou věc, se vychází nejen z výkladu jazykového, ale také z pohledu ekonomického. Proto by měla být splněna podmínka nulové nebo nepatrné užitečnosti věci. Taková situace se může snadno odvodit z rozdílu předpokládaných nákladů na správu věci a její ceny (hodnoty). Pro potřebu Policie ČR byly průměrné náklady na správu věci, prováděnou organizační složkou státu, stanoveny na částku 10.000 CZK. Tato částka byla stanovena na základě praktických zkušeností MV-CENZA.⁴⁵ Z uvedeného vyplývá, že pokud OČTŘ dojde k závěru, že věc má hodnotu do 10.000,- CZK, jde o věc bezcennou. Za bezcennou, se pro potřeby správy majetku, považují také věci, které splňují další kritéria.

Jsou to:

- a) Neúplné, opotřeбенé části vozidel, vozidla bez registrace nebo vozidla bez klíčů a vozidla, jejichž technický stav neumožňuje jejich provoz na pozemních komunikacích.
- b) Nefunkční elektronika, kdy cena její opravy převyšuje cenu nové.
- c) Obaly, použitá konfekce (ne norkový kožich), nekompletní sady drobného

---

⁴² Stavbu je však nutné chápat jako výsledek lidské činnosti nikoli jako činnost podle stavebních předpisů.

⁴³ Stavba se samostatným účelovým určením je např. těleso silnice, vinný sklep nebo železniční dráha.

⁴⁴ Ovšem pokud by to ohrozilo průběh trestního řízení, věc se zajistit musí.

⁴⁵ Metodické doporučení MV-CENZA č.j.: MV-39568-2/OMS-2022

majetku pod.

- d) Věci a zařízení funkční, ale s minimální pořizovací hodnotou.
- e) Věci a zařízení zničené, značně poškozené či nefunkční.
- f) Věci ohrožující život a zdraví a věci s prošlou dobou expirace.
- g) Věci bez ověřitelného původu a věci, které jsou z obvyklého trhu zákonem vyloučeny.
- h) Věci, které se v obvyklé lhůtě nepodařilo prodat a to ani za sníženou cenu.

Co je věcí bezcennou určuje příslušný OČTŘ vlastním odhadem, který reflektuje očividný stav věci. Podle inzertních portálů a cenových map může sám dojít i k ceně v místě obvyklé. Další možností je znalecký posudek nebo odborné vyjádření. Obdobně se chová i správce věci.

III. ČÁST OBECNÁ

1. Státní moc

1.1 Definice státní moci

Zajišťování majetku v trestním řízení a jeho následná správa je bezesporu výkonem státní moci. Její ústavněprávní definici lze nalézt v ustanovení čl. 2 odst. 1 Ústavy, podle kterého *je lid zdrojem veškeré státní moci; vykonává ji prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní*. Státní moc je tak projevem suverenity lidu, ale v podmínkách státního útvaru, ve své ryzí podobě, není uskutečnitelná jinak, než skrze zákonodárny sbor. Přestože Ústava rozlišuje ještě moc soudní a výkonnou, jsou oproti moci zákonodárné v postavení „závislém“, jsou totiž zákonem vázány. Proto se následující kapitoly budou stručně věnovat vztahu mezi nimi. Je to z toho důvodu, že postup orgánů činných v trestním řízení (dále také jen OČTŘ), při zajištění, správě, konfiskaci a další nakládání s majetkem v trestním řízení, je nejen aktivním projevem výkonné a soudní moci, ale je i realizací zákonných právních norem, které jsou orgánům činným v trestním řízení adresovány parlamentem, tedy mocí zákonodárnou. Jinak řečeno, bez existence státní moci by žádný stát nemohl plnit a zabezpečovat svoje funkce. Projevem právního státu je pak existence nezávislosti jednotlivých orgánů státní moci, což určuje jejich vzájemné vztahy.

1.2 Stručně k dělbě státní moci

Moc zákonodárná je svěřena Parlamentu ČR, který je tvořen dvěma komorami, a to Poslaneckou sněmovnou a Senátem⁴⁶. Každá komora si pro svoji činnost vytváří vlastní orgány. **Moc soudní** je tvořena soustavou nezávislých soudů, která je stanovena zákonem. Soudy zákonným způsobem, nezávisle a nestranně poskytují ochranu právům a jen soudy rozhodují o vině a trestu za trestné činy⁴⁷. **Moc výkonná** je tvořena vedle Prezidenta České republiky, Vládou České republiky jako vrcholným orgánem moci výkonné.⁴⁸ Ministerstva a jiné správní úřady lze zřídit a jejich působnost stanovit pouze zákonem.⁴⁹

---

⁴⁶ Čl. 15 odst. 1 a 2 Ústavy

⁴⁷ Čl. 90 Ústavy

⁴⁸ Čl. 67 Ústavy

⁴⁹ Čl. 79 Ústavy-jde o výhradu zákona

Každý mocenský pilíř je Ústavou svěřen jiné instituci, která se svým specifickým způsobem podílí na správě a fungování celého státu, na zabezpečování jeho úkolů. Parlamentu je svěřeno **zákonodárství** – přijímání zákonných opatření Senátu a zákonů, včetně těch ústavních. Moc zákonodárná je tak svým způsobem nadřazena oběma zbývajícím. Vytváří pro ně rámec jejich fungování.

Soudnictví se vyznačuje nezávislostí, která je mu zajištěna Ústavou⁵⁰ a jediným limitem je vázanost rozhodování v souladu se zákonem a mezinárodními smlouvami.

Moc výkonná je pak veškerá činnost státu, která není soudnictvím ani zákonodárstvím. Oproti ostatním dvěma se tak vymezuje negativně. Otázkou tedy zůstává, co je veřejná správa.

Platí, že to, co není soudnictvím a zákonodárstvím, je správou veřejnou. To je však nutné korigovat odkazem na politickou činnost moci výkonné. Vysvětlení pojmu veřejné správy má praktický význam, protože její vymezení nám určuje její nositele.⁵¹ Od nositelů se dále odvozují vykonavatelé, což nám dovoluje hodnotit je ve smyslu formálním a materiálním. Přitom dochází k zařazení jednotlivých činností ke konkrétnímu vykonavateli veřejné správy.

Není však možné tvrdit, že moc výkonná = pouze veřejná správa. Veřejná správa je pod moc výkonnou sice běžně řazena, ale nevyjadřuje celý její obsah. Vedle veřejné správy existují i jiné činnosti např. i vládnutí, které je výkonnou mocí taktéž prováděno.

2. Veřejná správa

2.1 Pojem veřejné správy

Stručně řečeno je veřejná správa definována jako činnost, při které dochází ke správě věcí veřejných ve veřejném zájmu. Veřejnou správu však nelze definovat jednoznačně, neboť se jí rozumí jednak určitý druh činnosti (to co vykonává, jaké plní úkoly) a jednak i soustava vlastních organizací, které veřejnou správu vykonávají (jsou za tímto účelem zřízeny). Z pohledu jejich vlastností jde o

---

⁵⁰ Čl. 81 a 82 Ústavy

⁵¹ Správní právo. Obecná část, 8. vydání, 2012 (HENDRYCH A KOL.) dostupné <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrgzpwc2jrguxggyjrl5vwcmk7mrsdc&refSource=toc>

činnosti odborné a specializované, rozdělené do jednotlivých předmětů. Z pohledu její organizace jde o systém hierarchicky řízených složek ve vztahu nadřízenosti a podřízenosti, kdy složky nadřízené řídí a kontrolují ty podřízené. Jde o činnost, která je relativně nezávislá na politice, vykonávaná apolitickým úředním aparátem. Nakonec má tu vlastnost, že je stálá a trvalá, jelikož nikdy nelze říci, že skončila potřeba správy věcí veřejných ve veřejném zájmu.

2.2 Členění veřejné správy

Činnosti veřejné správy se také nazývají spravování a jsou vlastně vyjádřením úlohy, kterou veřejná správa vykonává na venek, ale také uvnitř vlastní soustavy. Samotná soustava organizací (vycházejících ze subjektu veřejné správy) za tímto účelem vytvořených je formálním ustanovením konkrétních orgánů a jejich vnitřních vztahů. Proto rozlišujeme veřejnou správu jako **formální** a **materiální**.

Veřejnou správu však definujeme i podle dalších kritérií; jednak podle nositelů, právní formy, podle úkolů a nakonec podle zákonné regulace a konečně i podle toho, jakým směrem působí. Jednotlivá kritéria se často v praxi kombinují.

Podle nositelů rozlišujeme státní správu, jejímž nositelem je stát. Státu je tak přisuzován její výkon. Ten realizuje prostřednictvím jednotlivých státních orgánů. Takovou správu nazýváme správou přímou. Jako správu nepřímou nazýváme tu státní správu, jejímiž vykonavateli jsou jiné než státní orgány a to na základě přenesené působnosti.⁵²

Samospráva, jako další z významných nositelů veřejné správy, se rozděluje podle územního principu, profesního principu nebo věcného principu. Nositeli jsou jednotlivé veřejnoprávní korporace. Lze dodat, že samospráva je projevem decentralizace státní moci výkonné a jako taková i projevem demokratického uspořádání.

Jako **ostatní veřejnou správu** označujeme skupinu nositelů, kteří vesměs zajišťují úkoly veřejné služby. Konkrétně sem řadíme, veřejné ústavy, které jsou dalším nositelem veřejné správy, který je však založena na nikoli na členském principu, jako je tomu u veřejných korporací, ale je založen na souboru prostředků schopných a vyčleněných k poskytnutí specifické veřejné služby.

---

⁵² Typicky obce (samosprávné korporace)

Veřejné fondy jsou právnické osoby tvořené majetkovým základem, konkrétně peněžními prostředky získanými z veřejných zdrojů, s nimiž jsou oprávněny nakládat.

Mezi nositele veřejné správy lze ještě zařadit další subjekty, které však, od shora vyjmenovaných, nemají veřejnoprávní základ⁵³ a jejich způsob vzniku je čistě soukromoprávní povahy. Jde o nadace a nadační fondy, obecně prospěšné společnosti a soukromé společnosti typu s.r.o. nebo a.s. Všechny tyto subjekty veřejné správy spojuje skutečnost, že poskytují obecně prospěšné služby veřejnosti nebo svojí činností jsou oprávněny vydávat na základě státního zmocnění osvědčení či vykonávat výzkumnou činnost.

Právní podoba (forma) jakou je veřejná správa prováděna se rozlišuje podle toho, zda je uskutečňována prostředky veřejného práva, které umožňují příslušným orgánům vykonávajícím veřejnou správu uplatňovat jim svěřenou pravomoc donucením. Ovšem veřejná správa uskutečňuje svoje vrchnostenská oprávnění i na základě žádosti, kterážto je podmínkou vrchnostenského zásahu. Prostředky soukromého práva se veřejná správa uskutečňuje tím způsobem, že nositel veřejné správy v rámci plnění svých úkolů vystupuje jako osoba práva soukromého. To se v rámci správy majetku zajištěného v trestním řízení projevuje v jeho faktickém výkonu (zajištěním údržby).

Podle svěřených rolí rozlišujeme veřejnou správu na zásahovou, pečující (obstarávací) a programově plánovací.⁵⁴ Zásahová veřejná správa je ta, která svoji činnost spojuje s vrchnostenskými zásahy v podobě zákazů, příkazů nebo povolení. Pečující je pak ta, co zajišťuje chod základních společenských potřeb, dopravu, zdravotnictví a bezpečnost. Programově plánovací je ta, která zpracovává rozvoj společenských potřeb se zaměřením do budoucnosti. Jde o plány rozvoje obcí, dopravní infrastruktury, ale také o plány pro případy nenadálých událostí, jejichž výskyt lze předpokládat a společnost na ně musí být připravena (např. evakuační a protipovodňové plány).

Stupeň určitosti právní regulace je dalším kritériem členění veřejné správy. Tu rozlišujeme na zákonem jednoznačně vázanou, kdy vykonavatelé veřejné správy jsou zákonem vázáni bez možnosti odchýlení, kdy musí jednat vždy a jen podle zákona. Dále zákonem vázanou neurčitě, kdy právní normy záměrně

---

⁵³ Vzniklé ze zákona (ex lege) nebo veřejnoprávním aktem na základě zákona.

⁵⁴ Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2. vydání, Praha: C.H.Beck, 2021, s 7

obsahují neurčitý právní pojem. Veřejná správa jej pak musí vyložit v souvislosti s konkrétní řešenou situací a dojít k závěru, zda došlo nebo nedošlo k naplnění takového neurčitého pojmu. A nakonec diskreční, kdy zákon přímo umožňuje, aby vykonavatel veřejné správy mohl řešit konkrétní problém, podle svého uvážení, ovšem v mantinelech příslušného zákona.

Směr působení nám pak určuje, zda veřejná správa působí vůči svým adresátů (navenek) nebo jde o působení uvnitř a to vůči podřízeným složkám organizace případně organizačně nepodřízeným vykonavatelům.⁵⁵ Zde pak vznikají právní vztahy. U organizačně podřízených článků jen v některých případech⁵⁶ u nepořízených vykonavatelů vždy.

3 Vztahy veřejné správy s mocí zákonodárnou a soudní

3.1 Vztah mezi zákonodárstvím a veřejnou správou

Tento vztah lze odvodit ze státoprávního uspořádání. Jinak řečeno, jestliže se jedná o stát s parlamentní demokracií, jako Česká republika, je zákonodárství veřejné správě nadřazeno. Je tomu tak proto, že tvorbou zákonů pro veřejnou správu vytváří právní rámec. Uceluje se tak právní stát, který je definován vázaností státu a tedy i veřejné správy, právem. V praxi tak zákonodárství pro veřejnou správu vytváří podmínky enumerativnosti veřejných pretencí.⁵⁷ Nicméně i zákonodárce je přijatým zákonem napříště vázán, má však svěřenu moc jej změnit, zrušit nebo přijmout nový. Jím přijaté normy podléhají pouze ústavní kontrole (moc soudní), kterou vykonává Ústavní soud. V jeho pravomoci je pouze normu zrušit, nebo oddálit její platnost či účinnost. Není však nadán normotvornou činností. Proto je veřejné správa činností stojící pod zákonem a vůli zákona vykonávající.⁵⁸

Nutno však doplnit, že i veřejná správa je nadána „nižším“ zákonodárstvím, které spočívá v Ústavou zaručené možnosti vydávat obecně závazné vyhlášky, které jsou závaznými právními předpisy podzákonné síly.⁵⁹

---

⁵⁵ Např. vztah MV ČR k obcím.

⁵⁶ Nejtypičtěji při rozhodování ve věcech služebních zákonů.

⁵⁷ GERLOCH, Aleš. Teorie práva. 6 vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. str. 8

⁵⁸ Hendrych, D. a kol. Správní právo. Obecná část. 9. vydání. Praha: C. H. Beck. Dostupné na : <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrgzcw2jrgu&tocid=nnptembrgzcw2jrgu>

⁵⁹ Čl. 104 odst. 3 Ústavy

3.2 Vztah veřejné správy a soudnictví

Tento vztah je oproti zákonodárství rozdílný v tom, že jak soudnictví, tak i veřejná správa jsou vázány zákony a mohou jednat jen v jeho mezích. Vykonávají tedy vůli zákona, který jim pro jejich činnost vytváří nepřekročitelný prostor. Proto i soudnictví je činností oproti zákonodárství „nižší“. Nicméně již v Ústavě nacházíme oddělení moci soudní od výkonné. Pokud jde o formální stránku soudnictví a veřejné správy, obě mají shodné formální znaky, jsou organizačně rozděleny a mají vlastní vnitřní strukturu. V tomto směru není mezi veřejnou správou a soudnictvím rozdíl. Rozdíl je však v materiální stránce (v samotném způsobu výkonu svěřených úkolů). Soudní soustava je tvořena osobami, které realizují právní normy naprosto nezávisle, a jak již bylo řečeno, limituje je jen zákon a přijaté mezinárodní smlouvy.⁶⁰

Naproti tomu veřejná správa také realizuje zákony a jiné právní předpisy a však osobami, kterým nezávislost chybí. Je tedy zřejmé, že soudnictví se od výkonu veřejné správy liší jeho ústavně zaručenou nezávislostí. Ústava České republiky v Čl. 90 uvádí, že „*Soudy jsou povolány především k tomu, aby zákonem stanoveným způsobem poskytovaly ochranu právům. Jen soud rozhoduje o vině a trestu za trestné činy.*“ Soudy rozhodují tedy tzv. „tady a teď“ na rozdíl od veřejné správy, která je správou probíhající kontinuálně ve snaze naplnit nejen současné cíle, ale i cíle budoucí. Soudy tedy převážně vydávají rozhodnutí, kterými deklarují nějaký právní stav, kdežto veřejná správa vydává většinou rozhodnutí, které právní vztahy zakládají.⁶¹ Soudnictví přitom jedná bez iniciativy a neutrálně a posuzuje návrhy stran, kdežto veřejná správa postupuje v řadě případů z iniciativy vlastní a bez návrhu tak, aby zabezpečila úkoly jí svěřené. Soudy navíc nejsou nadány tzv. podzákonnou normotvorbou.

Přesto lze konstatovat, že vztahy mezi veřejnou správou a soudnictvím jsou vysoce interaktivní. To je podmíněno tím, že soudy provádějí kontrolu rozhodnutí vydaných veřejnou správou. Tato, příslušnými zákony a ústavním pořádkem, zakotvená kontrola pak posiluje pozice soudnictví vůči veřejné správě a umožňuje

---

⁶⁰ Hendrych, D. a kol. Správní právo. Obecná část. 9. vydání. Praha: C. H. Beck. Dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrgzpwc2jrgu&tocid=nnptembrgzpwc2jrgu>

⁶¹ To však neplatí bezvýtku. Soudy vydávají i konstitutivní rozhodnutí např. v rodinném právu (rozvodové rozsudky), v rozhodnutích ve věci obchodního rejstříku nebo ve věcech trestního práva.

mu výkon veřejné správy v případě vybočení ze zákonného rámce korigovat. I ve vztahu k soudnictví (stejně jako k zákonodárství) naházíme společný materiální znak. I veřejná správa může, za určitých podmínek, vykonávat soudnictví. Je tomu tak v případech přestupkového řízení, kdy rozhoduje o vině a trestu.

4. Obecně k vykonavatelům státní správy

Pro účely této práce je nutné věnovat se toliko veřejné správě, jejímž nositelem je stát. Veřejná správa, jejímž nositelem je stát, je uskutečňována prostřednictvím **vykonavatelů**⁶², jejichž jednání je státu přiřitatelné.⁶³ Stát je přitom původním nositelem veřejné správy, a jak již bylo řečeno veřejná správa je součástí moci výkonné, která se přisuzuje státu. Z toho vyplývá, že je to stát, kdo je odpovědný za výkon veřejné správy. Tu však ze své podstaty⁶⁴ nemůže vykonávat sám, proto zřizuje konkrétní úřady, sbory či instituce. Pokud hovoříme o veřejné správě, jejímž nositelem je stát a přímým vykonavatelem jeho organizační složky, hovoříme o **státní správě**. Státní správu však mohou vykonávat bezprostředně za stát jeho orgány anebo přeneseně např. orgány obce, jako orgány veřejnoprávních korporací založených na územním principu, případně jiné ÚSC. Proto rozlišujeme **přímé** a **nepřímé** vykonavatele státní správy. Jak již bylo řečeno, činnost veřejnoprávních korporací na úseku státní správy je vykonávána nepřimo, což se obecně nazývá přenesenou působností. Tato přenesená působnost je podmíněna zákonem, který činnost státní správy deleguje na orgány nepřímých vykonavatelů státní správy. Naproti tomu mezi přímé vykonavatele státní správy řadíme vládu, ministerstva, jiné správní úřady, veřejné sbory a prezidenta republiky. Jelikož se tato práce věnuje správě zajištěného majetku v trestním řízení, bude se nadále věnovat již jen některým přímým vykonavatelům státní správy. Vymezí tedy jen ty vykonavatele státní správy, kteří se správou majetku v trestním řízení zabývají a v konečném důsledku výnosy z této správy užívají ve veřejném zájmu k řešení věcí veřejných úzce se vztahujících k výkonu spravedlnosti.

---

⁶² Vykonavatel = konkrétní orgán, což je instituce, která má svěřenu působnost a pravomoc (úřad).

⁶³ Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2. vydání, Praha: C.H.Beck, 2021, s 63

⁶⁴ Stát je způsob organizace lidské společnosti.

IV. VYKONAVATELÉ STÁTNÍ SPRÁVY A JEJICH VYBRANÉ ÚKOLY

1. Ministerstva

1.1 Ministerstvo spravedlnosti České republiky

Ministerstva jsou ústředními správními úřady. Jejich působnost rozdělujeme na působnost místní a věcnou. Podle místní působnosti se jedná o úřady s celostátní působností a částečnou věcnou působností, a to podle agendy ministerstvu zákonem svěřené. Podle Čl. 68 odst. 2 Ústavy v čele ministerstva stojí ministr. Ten je členem vlády, kterého řízením ministerstva pověřil prezident republiky na návrh předsedy vlády. Zákon č. 2/1969 Sb. o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky (dále jen kompetenční zákon) upravuje kompetence ministerstev a je ho aktuální znění je zákonným předpokladem jejich samotného vzniku a trvání. Kompetenční zákon v § 1 stanoví existenci ústředních orgánů státní správy, v jejichž čele stojí člen vlády, jinak řečeno určuje, jaká ministerstva se zřizují a jejich názvy. V § 2 stanoví další ústřední orgány státní správy s celostátní působností. Určuje názvy ústředních správních úřadů, která nejsou ministerstvy, jelikož v jejich čele nestojí člen vlády (ministr). Samotné názvy pak odrážejí i jejich okruh věcné působnosti, který je v zákoně pro každý daný ústřední správní orgán vymezen samostatně.⁶⁵

Podle ustanovení § 11 kompetenčního zákona je Ministerstvo spravedlnosti České republiky ústředním orgánem státní správy s celostátní působností a do jeho okruhu kompetencí patří státní správa soudů a státních zastupitelství. Vystavuje právní posudky k úvěrovým a garančním dohodám, v nichž je smluvní stranou Česká republika. Je ústředním orgánem státní správy pro vězeňství; je mu podřízena Vězeňská služba České republiky. Ministerstvo spravedlnosti zajišťuje telekomunikační síť Vězeňské služby České republiky. Vykonává státní správu pro probaci a mediaci. Mezi jeho okruh kompetencí patří dále státní správa v oblasti střetu zájmů a ochrany oznamovatelů. Ministerstvo spravedlnosti zastupuje Českou republiku při vyřizování stížností na porušení Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a jejích Protokolů a Mezinárodního paktu o občanských a politických právech a koordinuje provádění rozhodnutí

---

⁶⁵ Příkladem lze uvést Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Český úřad zeměměřický a katastrální, Státní úřad pro jadernou bezpečnost nebo Český telekomunikační úřad.

příslušných mezinárodních orgánů. Poskytuje peněžitou pomoc obětem trestné činnosti a uspokojuje majetkové nároky osob poškozených trestným činem z peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí.⁶⁶

V čele ministerstva stojí pověřený člen vlády (ministr/ministryně), který/kteřá je orgánním nositelem, jímž ministerstvo svou zákonem stanovenou působnost a pravomoc vykonává⁶⁷. Jelikož svěřenou pravomoc a působnost může vykonávat ministr sám nebo prostřednictvím pověřených úředníků, vydává organizační řád ministerstva. Organizační řád Ministerstva spravedlnosti ČR v první části stanoví působnost, sídlo a zásady činnosti ministerstva. Ve druhé části vymezuje hierarchii řízení. Třetí část je pak věnována organizační struktuře ministerstva. Organizační struktura je pyramidálně rozdělena. Na vrcholu stojí ministr a jeho nejbližší personální zabezpečení včetně náměstků a kabinetu člena vlády. Dále se organizační struktura rozděluje do šesti sekcí. Sekce vězeňství a resortní kontroly, Sekce koordinace tvorby právních předpisů a prevence korupce, Sekce ekonomická a správní, Sekce dohledu a justice, Sekce mezinárodní a evropské spolupráce, Sekce státního tajemníka. Sekce se dělí na odbory a ty na jednotlivá oddělení. Z pohledu řešené problematiky je důležitá Sekce dohledu a justice a Sekce koordinace tvorby právních předpisů a prevence korupce. Sekce dohledu a justice je odpovědná za státní správu soudů a státních zastupitelství.

1.1.1 Státní správa soudů

Co se týče státní správy soudů, rozumí se tím nikoli vlastní výkon moci soudní, ale toliko vytváření podmínek pro řádný výkon soudnictví. Dále jde o dohled nad řádným plněním úkolů soudů, které jsou jim stanoveny zákonem. Tuto agendu pak upravuje zákon č. 6/2002 Sb. o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů (dále také jen SSZ). V tomto směru jsou soudy správními úřady, i když jinak platí vše, co bylo řečeno v kapitole 3.2 *vztah soudnictví a veřejné správy*. Jednoznačně to vyplývá z § 118 SSZ kde je uvedeno „*Úkolem státní správy soudů je vytvářet soudům podmínky k řádnému výkonu soudnictví, zejména po stránce personální, organizační, hospodářské, finanční a výchovné, a dohlížet způsobem a*

---

⁶⁶<https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjzgy4v6mrnheya&groupIndex=3&rowIndex=0&refSource=search>

⁶⁷ Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2. vydání, Praha: C.H.Beck, 2021, s 82

v mezích tímto zákonem stanovených na řádné plnění úkolů soudům svěřených. Výkon státní správy soudů nesmí zasahovat do nezávislosti soudů.“ Státní správu na úseku soudní soustavy vykonávají Ministerstvo spravedlnosti ČR, jako ústřední orgán státní správy.

Mezi další orgány státní správy soudů patří předseda a místopředsedové Nejvyššího soudu, předseda a místopředseda Nejvyššího správního soudu a předsedové a místopředsedové vrchních, krajských a okresních soudů. Navíc se na státní správě soudů účastní i předsedové senátů případně ostatní soudci a tzv. civilní zaměstnanci působící u příslušného soudu. Jejich angažovanost je však limitována SSZ. Pod státní správu soudů, mimo řadu dalších úkolů, patří i řízení o kárné odpovědnosti soudců zakotvené v § 128 SSZ. Ta spočívá v podání příslušného návrhu podle zvláštního zákona.⁶⁸ Rozhodování o ní je však již výkonem moci soudní, byť jde o řízení jednoinstanční provedené Nejvyšším správním soudem.⁶⁹

Ze všech dalších úkolů státní správy soudů je nutné připomenout vedení evidence a zveřejňování pravomocných rozsudků, tedy i těch rozsudků, ve kterých jsou vysloveny konfiskační opatření, ale i těch které rozhodují o zákonnosti zajišťovacích opatření provedených ostatními OČTŘ.

Dalším úkolem státní správy soudů je zabezpečit správu věcí, které byly soudu předány z trestního řízení nebo podle občanského soudního řádu. Jedná se tak o další úkoly stanovené zvláštními předpisy, tak jak s nimi počítá zákon SSZ, které jsou prováděné prostřednictvím jiných zaměstnanců soudu. Zde se tedy uplatňuje ona státní správa soudu zabezpečená tzv. civilními zaměstnanci.

Dále je namístě zmínit funkci ředitele správy soudu. Tato funkce byla zřízena jeho novelizací SSZ v r. 2003, a to zákonem č. 192/2003 Sb. Co bude obsahem činnosti ředitele správy soudu, určuje, i přes zákonný výčet, předseda soudu. Je tomu tak proto, že zákon stanoví povinnosti a odpovědnost předsedovi soudu, a proto mu zároveň svěřuje pravomoc určit, co bude obsahem funkce ředitele soudu. Z uvedeného vyplývá, že to bude zřejmě ředitel správy soudu, který bude

---

⁶⁸ Zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců a státních zástupců.

⁶⁹ Nejvyšší správní soud jako vrcholný soudní orgán ve věcech patřících do pravomoci soudů ve správním soudnictví zajišťuje jednotu a zákonnost rozhodování tím, že rozhoduje o kasačních stížnostech v případech stanovených tímto zákonem, a dále rozhoduje v dalších případech stanovených tímto nebo **zvláštním zákonem**. (§12 SŘS)

prostřednictvím dalších zaměstnanců provádět faktickou správu věcí svěřených do správy soudu.

Jakékoli soudní rozhodnutí, které zasahuje do majetkových práv osoby, tedy rozhodnutí konfiskační, zajišťovací nebo zrušovací je však výkonem moci soudní a nepatří tak do oblasti veřejné správy ve smyslu práva správního.

Nutno však doplnit, že jeho důsledky mohou zakládat u dotčených osob veřejnoprávní subjektivní práva, případně soukromá subjektivní práva. Kdy rozhodování o nich spadají do oblasti státní správy, jelikož stejně jako kdokoli jiný ani osoby vykonávající činnost OČTR, nejsou neomylné a stává se, že svojí činností způsobí někomu škodu nebo jinou újmu. Proto i ústřední orgán, pod který spadají soudy, nese za jejich činnost, a tedy i za způsobené škody a újmy, odpovědnost. Jde o vnější projev Ústavou zaručeného práva, že každý má právo na náhradu škody způsobené mu nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem **soudu, jiného státního orgánu** či orgánu veřejné správy.⁷⁰

V souvislosti s řešenou problematikou je namístě se ve stručnosti zmínit také o vybraných agendách Sekce koordinace tvorby právních předpisů a prevence korupce, Ministerstva spravedlnosti České republiky, která je odpovědná za odškodňování a poskytování pomoci obětem trestných činů.

1.1.2 Odpovědnost za škodu

I tato agenda, mimo jiné, úzce souvisí se zajištěním majetku v trestním řízení a jeho správou. Je to zejména proto, že správa zajištěného majetku může být prováděna v rozporu s právními normami anebo vůbec. Je nepochybné, že reparace škody, je vedle potrestání pachatele, hlavním znakem výkonu spravedlnosti a přispívá k naplnění účelu trestního řízení.⁷¹ Nicméně musí splňovat atributy legality a proporcionality. Proto **odpovědnost státu za škodu rozdělujeme** podle toho, zda k ní došlo v důsledku jednání, které je v rozporu s právem nebo k ní došlo v důsledku protiprávního stavu.

Ústavní základ nároku na odškodnění nalezneme v čl. 36 odst. 3 Listiny. Odškodnění se dále řídí zákonem č. 82/1998 Sb. (dále OdpŠk). Ten, až do novely provedené zákonem č. 160/2006 Sb., umožňoval pouze domáhat se na příslušném

---

⁷⁰ Viz. Čl. 36 odst. 3 Listiny

⁷¹ viz. § 1 TrŘ,

ministerstvu nebo jiném ústředním orgánu náhrady škody materiální, která byla poškozenému způsobena výkonem veřejné moci⁷². Po novele se lze domáhat i reparace v situacích, kdy došlo k újmě na právech konkrétní osoby a přitom nedošlo k materiální újmě. Jde tedy o možnost domoci se **zadostiučinění**.

Odpovědnost za škodu, která vznikne v důsledku protiprávního vztahu je však nutné posuzovat nikoli podle Listiny, ale toliko podle zvláštních zákonných ustanovení. Ty stanovují předpoklady odpovědnosti stejně jako rozsah náhrad a také podmínky uplatnění. Pokud speciální úprava chybí, postupuje se v takovém případě podle ObčZ, konkrétně podle části upravující závazky z deliktů. Jde tedy o ty případy, kdy státní moc jedná právně relevantně, ale její činnost je činností rizikovou.

Ministerstvo spravedlnosti ČR projednává žádosti o odškodnění kdy škoda nebo újma vznikla:

- a) protizákonným rozhodnutím v občanském soudním nebo trestním řízení,
- b) rozhodnutím o vazbě, trestu nebo ochranném opatření,
- c) nesprávným ústředním postupem **orgánů státu** v občanském soudním **nebo trestním řízení**,
- d) v případech zákonem stanovených, u některých úkonů notářů a soudních exekutorů.

Ministerstvo tak odpovídá za škody vzniklé podle **oboru věcné působnosti**, v níž ke škodě došlo.

Aby se vůbec započala cesta k odškodnění, musí poškozený nejprve podat žádost. Náležitosti žádosti jsou uvedeny na webových stránkách ministerstva. Zákon je v podrobnostech neupravuje. Žádost na ministerstvo může podat kterákoli osoba (fyzická/právnícká), která bude tvrdit, že **ona sama** byla postižena majetkovou nebo nemajetkovou újmou. Ta může vzniknout v občanskoprávním nebo trestním řízení, v soudnictví správním a v situaci, kdy stát zodpovídá za postup notáře nebo soudního exekutora.

Důležité je zmínit, že nárok na **majetkovou újmu** lze uplatnit v tříleté subjektivní lhůtě a nárok na **nemajetkovou újmu** je nutné uplatnit v subjektivní

---

⁷² Veřejná moc je taková moc, která autoritativně rozhoduje o právech a povinnostech subjektů, ať již přímo nebo nepřímo. Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2 vydání, Praha: C.H.Beck, 2021, s 10

lhůtě do šesti měsíců⁷³ ode dne, kdy se poškozený dozvěděl o vzniklé újmě. Objektivní lhůta je pak u obou případů desetiletá. Objektivní lhůta přitom počíná běžet ode dne právní skutečnosti spojující vznik nemajetkové či majetkové újmy. Pokud by nemajetková újma vznikla špatným úředním postupem⁷⁴, např. tím, že povinný orgán nevydal rozhodnutí, případně neučinil úkon, který mu zákon nařizuje, promlčecí lhůta pak běží až od skončení řízení, a je opět šestiměsíční. O uplatněném nároku musí být ministerstvem rozhodnuto do 6 měsíců. V této době **neběží** promlčecí lhůta. Jak již bylo shora uvedeno, při uplatnění nároku podle OdpŠk platí princip subsidiarity občanského zákoníku.

Při uplatnění nároku **nejde** o správní řízení.⁷⁵ Ministerstvo posoudí nárok, ale neprovádí dokazování. V nesporných případech může uzavřít dohodu o vypořádání nároku na náhradu škody. V ostatních případech vydá žadateli v podstatě negativní odpověď⁷⁶ a je to poškozený, kdo z vlastní aktivity musí podat žalobu, ve které uplatní svoje nároky na náhradu škody. Uplatnění nároku na náhradu škody je navíc podmínkou pro možné pozdější uplatnění nároku u soudu. Tato podmínka **není však absolutní** a jde o odstranitelnou překážku.⁷⁷ Jelikož jde o soudní řízení, ve kterém se rozhoduje soukromoprávní spor, řízení je vedeno podle části páté Občanského soudního řádu. Žalobu je nutné podat u místně příslušného okresního soudu, kterým je nejčastěji ten, v jehož obvodu bydlí osoba uplatňující nárok. Žalobu je nutné podat do dvou měsíců od rozhodnutí ministerstva.

1.1.3 Poskytování peněžité pomoci obětem trestných činů

Tato problematika, jak bude vysvětleno dále, taktéž úzce souvisí se zajišťováním výnosů z trestné činnosti. Řídí se zákonem č. 45/2013 Sb. (dále také jen ZOTČ), o obětech trestných činů, ve znění pozdějších předpisů. Dalším pramenem je vyhláška č. 119/2013 Sb., Ministerstva spravedlnosti ČR, o standardech kvality poskytovaných služeb podle zákona o obětech trestných činů;

---

⁷³ Zde zákonodárce reflektuje skutečnost, že jiná nemajetková újma se projeví u poškozeného v podstatě okamžitě a proto pro její uplatnění dává kratší subjektivní lhůtu.

⁷⁴ Nález Ústavního soudu Pl. ÚS 36/08

⁷⁵ Ministerstvo žádost posoudí, ale nevydá rozhodnutí ve smyslu správního řádu.

⁷⁶ Žádost o náhradu škody musí ústřední správní úřad projednat do 6 měsíců od jejího podání. Škodu

pak a) zcela uzná a zcela ji nahradí, nebo b) částečně uzná a částečně nahradí, nebo c) neuzná a nenahradí, případně d) se ve stanovené lhůtě k žádosti nijak nevyjádří.

⁷⁷ Nejvyšší soud 25 Cdo 1891/2007

vyhláška č. 225/2013 Sb., kterou se stanoví vzory formulářů a jazyky členských států Evropské unie používané v přeshraničních případech poskytnutí peněžité pomoci obětem trestných činů. Nakonec problematiku upravuje i zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

O peněžitou pomoc může požádat občan České republiky za podmínky, že zde má trvalý pobyt, případně se na území České republiky obvykle zdržuje. O peněžitou pomoc mohou požádat také cizinci s pobytem delším 90 dnů, dále cizinec žádající o udělení azylu nebo ten, kterému byl azyl přiznán. Co se týče občanů jiných členských států EU, lze jim peněžitou pomoc přiznat jen v případě, že se obětí trestného činu stali na území České republiky. Ostatní cizí státní příslušníci mohou o peněžitou pomoc požádat jen v případě, že tak stanoví vyhlášená mezinárodní smlouva.

Peněžítá pomoc se poskytuje toliko u případů, kdy byla trestným činem způsobena újma na zdraví, újma na lidské důstojnosti v sexuální oblasti a u dětí, pakliže se staly obětí tr. činu týrání svěřené osoby⁷⁸. Rozsah újmy v podrobnostech definuje ustanovení § 24 ZOTČ. Peněžítá pomoc se poskytuje i pozůstalým, v případě, že následkem trestného činu byla smrt oběti. Peněžítá pomoc spočívá v jednorázovém poskytnutí peněžité částky sloužící k překlenutí zhoršené sociální situace.

Peněžítá pomoc obětem uvedeným v § 24 odst. 1 písm. d) ZOTČ spočívá v úhradě nákladů spojených s odbornou pomocí. Peněžítá pomoc se poskytne jen tehdy, pokud újma nebyla v **plné míře** nahrazena.

Řízení o nároku je řízením podle Správního řádu, které se zahajuje na žádost. Žádost je tedy druhem podání a musí splňovat nároky, které správní řád klade jednak na podání § 37 SpŘ a jednak na žádost § 45 SpŘ. Samotný ZOTČ pak v § 31 upravuje odlišnosti případně i další požadavky žádosti. Obecně lze shrnout, že v žádosti musí být uvedeno jméno a příjmení oběti s datem narození, bydlištěm a rodným číslem jako nezaměnitelným identifikačním znakem. Pokud je oběť zastoupena, je k žádosti nutné předložit dohodu o zastoupení na plnou moc nebo doložit zákonné zastoupení oběti. Dále pak poslední rozhodnutí orgánu činného v trestním řízení o trestném činu nebo jeho oznámení. Nemá-li oběť takovou listinu, měla by označit orgán činný v trestním řízení, který jako poslední

---

⁷⁸ § 198 a § 199 trestního zákoníku

řízení konal. Pokud je oběti známa osoba podezřelého, tak uvést údaje k takové osobě (osobám). Jde-li o osobu pozůstalou, musí doložit úmrtní list a listiny, ze kterých bude patrný vztah oběti a pozůstalého (rodný list, oddací list apod.). Pokud jsou jí známy i další osoby, které splňují podmínky pro poskytnutí pomoci, je pozůstalý žadatel povinen je uvést. Důležitou součástí žádosti jsou doklady dosvědčující, jaké úkony oběť aktivně učinila k vymáhání škody. Na konec se k žádosti dokládají údaje o výtěžných poměrech oběti.

Podle § 30 odst. 2 ZOTČ lze žádost o poskytnutí peněžité pomoci podat u Ministerstva spravedlnosti nejpozději **do dvou let** ode dne, kdy se oběť dozvěděla o újmě způsobené trestným činem. Objektivní lhůta pak byla stanovena jako pětiletá od spáchání trestného činu. Zmeškání lhůty má za následek prekluzi.

O žádosti je ministerstvo povinno rozhodnout do 3 měsíců. V této lhůtě buď přizná a poskytne peněžitou pomoc, nebo sdělí důvody, pro které nebylo možno peněžitou podporu poskytnout. Tříměsíční lhůta běží od zahájení řízení, ke kterému dojde doručením žádosti. O doručení pak ministerstvo vydává potvrzení. Základní tříměsíční lhůta se však prodlužuje o dalších 30 dnů v následujících případech:

- a) Když je nutno nařídit ústní jednání nebo místní šetření.
- b) Je-li zapotřebí někoho předvolat, nechat předvést anebo doručit veřejnou vyhláškou osobám, kterým se nedaří doručit.
- c) Jde-li o zvláště závažný případ.⁷⁹

Lhůta pro vydání rozhodnutí se pak dále prodlužuje bez zákonného termínu, pokud je zapotřebí provést dožádání, nechat zpracovat znalecký posudek a v případech, kdy se doručuje do ciziny.

Lhůty, kterými se řídí ministerstvo při vyřizování žádosti, jsou pořádkového charakteru, nicméně v případě nečinnosti se postupuje podle SŘS. Podle § 80 SpŘ není-li rozhodnutí vydáno v zákonné lhůtě, nadřízený správní orgán učiní opatření proti nečinnosti. Opatření se činí z úřední povinnosti nebo ho lze učinit na základě žádosti účastníka řízení podle § 80 odst. 3 SpŘ. V tomto případě je nadřízeným správním orgánem ministr spravedlnosti, a to podle ustanovení § 178 odst. 2 SpŘ ... *Nadřízeným správním orgánem ústředního správního úřadu se rozumí ministr...*

---

⁷⁹ O zvláště složitý případ se jedná při nutnosti provést rozsáhlé dokazování nebo při vysokém počtu podkladů, které je nutno vyhodnotit.

Podle ustanovení § 152 odst. 1 SpŘ, je řádným opravným prostředkem proti nepravomocnému rozhodnutí ústředního správního orgánu **rozklad**. Ministr nebo vedoucí jiného ústředního úřadu je pak odvolacím orgánem. Je tomu tak proto, že řádný opravný prostředek proti rozhodnutí ústředního správního úřadu nemůže mít devolutivní účinek.⁸⁰ Rozhodnutí ministra je činěno na návrh rozkladové komise, kterážto je poradním orgánem ministra a má nejméně pět členů. Správní řád upravuje i podmínky složení komise, co do vztahu jejích členů k ministerstvu a co do jejich odbornosti.⁸¹

Z uvedeného vyplývá, že ve věci odškodnění obětí trestných činů se lze domáhat ochrany veřejného subjektivního práva, kterým nárok na odškodnění oběti trestného činu bezesporu je. Proto na ochranu tohoto práva připadají v úvahu žaloby proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 odst. 1 SŘS a žaloby k ochraně proti nečinnosti správního orgánu podle § 79 odst. 1 SŘS.

1.1.4 Uspokojení majetkového nároku na náhradu škody

Jde o další agendu Ministerstva spravedlnosti ČR mající úzký vztah ke správě majetku zajištěného v trestním řízení, respektive s jeho dalším nakládáním. Řídí se zákonem č. 59/2017 Sb. o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí. Podle tohoto zákona, který je reakcí na přijetí nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1727 ze dne 14. listopadu 2018 a přijetí nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805 ze dne 14. listopadu 2018 o vzájemném uznávání příkazů k zajištění a příkazů ke konfiskaci, se za **trestní sankci** považují tresty a ochranná opatření. Zákon kopíruje trestní sankce a opatření explicitně uvedená v trestním zákoníku.

Zákon je reakcí na situace, kdy poškozeným nebylo umožněno využití peněžních prostředků pocházejících z majetkových trestních sankcí.⁸² Dále na nedostatky spočívající v tom, že podle tehdejší právní úpravy nešlo pozastavit nakládání s propadlým nebo zabraným majetkem. Zákon tak dnes stanoví, že Ministerstvo spravedlnosti vede **zvláštní účet**, jehož příjmy tvoří peněžní prostředky, které stát vymohl výkonem majetkových trestních sankcí a dále

---

⁸⁰ Neexistuje žádný nadřízený orgán, na který by bylo možno „odvalit“ rozhodnutí o opravném prostředku.

⁸¹ Ustanovení § 152 odst. 3 SpŘ.

⁸² Přes platné ustanovení § 38 odst. 3 tr. zákoníku – *Při ukládání trestních sankcí se přihlédne i k právem chráněným zájmům osob poškozených trestním řízením.*

peněžní prostředky, které získal zpeněžením věcí, které propadly nebo byly zabrány v trestním řízení, organizační složkou státu, která s nimi začala hospodařit podle § 15 zákona o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích (dále jen „organizační složka“)⁸³. Pokud došlo ke zpeněžení majetku, na zvláštní účet se převádějí peněžní prostředky, které zůstanou po odečtení vynaložených nákladů na správu takového majetku.⁸⁴

Peněžní prostředky jsou pak použity, jednak na uspokojení oprávněných nároků poškozeného, ale také ke sdílení s jiným členským státem podle čl. 30 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805, a to tehdy pokud jde o peněžní prostředky pocházející ze sankce uložené soudem v jiném členském státě EU. Toto rozhodnutí musí být na území ČR uznáno⁸⁵. Nutno však doplnit, že jiné tr. sankce cizozemského soudu, které byly na území ČR uznány, se pro účely tohoto zákona za trestní sankci **nepovažují**. Dále se zbylé peněžní prostředky ve výši stanovené tímto zákonem⁸⁶ převedou na účet Probační a mediační služby a jsou určené k poskytování pomoci obětem trestných činů. Zbylé peněžní prostředky jsou příjmem státního rozpočtu.

Nárok majetkového uspokojení je veřejnoprávním právem poškozeného a jeho přiznání je výsledkem správního řízení. To se vede podle zákona č. 59/2017 Sb. a obecnou normou procesní je zde správní řád. Řízení se zahajuje na žádost, která musí být podána nejpozději do 60 dnů od nabytí právní moci odsuzujícího rozsudku.

Často se však v rámci trestního řízení stává, že je poškozený se svým nárokem odkázán na občanskoprávní řízení. V takovém případě je bezpodmínečně nutné do 65 dnů od nabytí odsuzujícího rozsudku v trestním řízení podat oznámení, ve kterém je Ministerstvu spravedlnosti sdělen záměr podat žádost o uspokojení majetkového nároku, pokud bude poškozenému přiznán v rámci občanskoprávního řízení. Jestliže v občanskoprávním řízení dojde k přiznání nároku poškozeného, je tento opět nucen do 60 dnů od právní moci podat žádost o uspokojení nároku.

---

⁸³ § 3 odst. 2 písm. b) ZOTČ

⁸⁴ Často se stává, že částka odesílaná na zvláštní účet je minimální nebo nulová. Náklady na správu pohlí všechny výnos z prodeje.

⁸⁵ Podle nařízení EU 2018/1805

⁸⁶ Ve výši 5%

Pokud je některá z uvedených lhůt promeškána, právo poškozeného zaniká prekluzí.

1.1.5 Státní zastupitelství

Samostatnou kapitolou je státní zastupitelství. Podle původního návrhu Ústavy mělo být státní zastupitelství podřazeno pod moc soudní.⁸⁷ Nakonec však byla přijata Ústava, kde je státní zastupitelství podřazeno pod moc výkonnou. Fungování státních zastupitelství upravuje zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství (dále jen StZast), který ve svém ustanovení § 1 odst. 1 státní zastupitelství definuje jako soustavu úřadů státu, určených k zastupování státu při ochraně veřejného zájmu ve věcech svěřených zákonem do působnosti státního zastupitelství.⁸⁸

V organizačním pojetí je tato soustava tvořena Nejvyšším státním zastupitelstvím, které sídlí v Brně. Dvěma vrchními státními zastupitelstvími, které sídlí v Olomouci a Praze. Dále krajskými státními zastupitelstvími sídlícími v jednotlivých krajských městech, kdy v Praze nese název Městské státní zastupitelství v Praze, a konečně okresními státními zastupitelstvími, která kopírují soudní okresy, přičemž v Brně se nazývají Městské státní zastupitelství v Brně, v obvodu hl. m. Prahy obvodní státní zastupitelství. Nutno doplnit, že v době válečného stavu jsou ad hoc zřizována vyšší a nižší polní státní zastupitelství. V rámci soustavy státního zastupitelství působí státní zástupci. Jde o fyzické osoby, které plní úkoly spadající do kompetence úřadu. Podle ustanovení § 23 odst. 1 StZast se úkony provedené státními zástupci považují za úkony státního zastupitelství. Státní zástupci jsou v pracovním poměru, pokud odchylku nestanoví zákon o státním zastupitelství. Do funkce jsou jmenováni ministrem spravedlnosti, a to na návrh nejvyššího státního zástupce. Jejich funkční období je neomezené.

Státní zastupitelství je orgánem státní správy sui generis⁸⁹, jelikož v materiálním smyslu státní zastupitelství plní úkoly svěřené mu StZast, když věcná

---

⁸⁷ Jiří Kocourek, Jan Záruba Zákon o soudech a soudcích; Zákon o státním zastupitelství, 2. vydání. Praha: 2004, 621 s. Dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembggrpxi6tlgmya&rowIndex=0>

⁸⁸ Ústava České republiky, 1. vydání, 2007 (SLÁDEČEK, MIKULE, SYLLOVÁ) Čl. 80 Dostupné na:

<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrzpwk232geztclttmjptcojzgnptcx3dnq4da>

⁸⁹ Což vyplývá z usnesení NSS sp. zn. 1 As 165-2012

působnost je upravena v §§ 4 a 5 StZast. Státní zastupitelství podává jménem státu obžalobu v trestních věcech a plní povinnosti, které mu v souvislosti s tím trestní řád ukládá. Dále je oprávněno podat návrh na zahájení občanského soudního řízení jen v případech, které stanoví zákon. Jeho další věcnou působnost stanoví samostatně trestní řád a v občanskoprávním řízení občanský soudní řád.

V § 3 StZast je pak upraven zákaz zasahování do výkonu věci svěřené do působnosti státního zastupitelství, které vykonávají státní zástupci. Zákon přímo stanoví, že... „jiné orgány nebo osoby nesmí do jejich činnosti zasahovat nebo je při jejím výkonu nahrazovat anebo zastupovat.“ To platí nejen pro osoby stojící vně soustavy, ale také pro orgány samotné soustavy. Kdy oprávnění vyšších stupňů soustavy státního zastupitelství jsou nezbytná zejména k zajištění informovanosti, bez níž není možná účinná koordinace činnosti státních zastupitelství ani zabezpečení jednotné trestní strategie.

Zákon vůbec neuvádí, že by do věcné působnosti státního zastupitelství spadala možnost rozhodovat o právech a povinnostech adresátů veřejné správy. Proto do práv a svobod zasahuje výhradně v rámci trestního řízení. Státní zastupitelství je tak na jedné straně Ústavou zařazeno pod moc výkonnou, na straně druhé nerozhoduje o právech a povinnostech ve správním řízení a zároveň při plnění svých povinností vystupuje nezávisle a nestranně. Jde tedy o výjimečný státní orgán, který se od jiných liší materií působnosti a vysokou mírou nezávislosti. Balancuje tak na rozhraní moci výkonné a soudní.

2.1 Ministerstvo vnitra České republiky

Ministerstvo vnitra České republiky je dalším ústředním orgánem státní správy s celostátní působností a vedle Ministerstva spravedlnosti České republiky je ústředním orgánem, jehož další organizační složky se výrazným způsobem podílí na zajištění a správě majetku v trestním řízení. Věcnou působnost ministerstva vymezuje §12 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky ve znění pozdějších předpisů. Mezi jeho úkoly, mimo jiné, patří i veřejný pořádek a další věci vnitřního pořádku a bezpečnosti. Kompletní výčet svěřených úkolů je pro téma této práce nepodstatný. Nutno však připomenout, že stejně jako Ministerstvo spravedlnosti ČR tak i Ministerstvo vnitra odpovídá za škody způsobené jejími organizačními složkami včetně Policie České republiky. Způsob odškodňování je tedy totožný. Pro úplnost

je namístě třeba dodat, že odškodňování má na starosti Právní odbor MV ČR. Pokud jde o organizační strukturu je obdobná jako u Ministerstva spravedlnosti ČR.

2.1.1 Odbor správy majetku a CENZA

Stejně jako Ministerstvo spravedlnosti ČR se i Ministerstvo vnitra člení do sekcí, ty do odborů a odbory do oddělení. Pro potřeby této práce se budu dále zabývat toliko jen Sekcí ekonomiky a provozu respektive odborem správy majetku. Tento odbor je jedním z mnoha útvarů ministerstva, který ovšem působí toliko v oblasti vnitřní správy. Je útvarem odborným a do jeho činnosti mimo jiné spadá výkon správy a prodeje majetku, který byl zajištěn v trestním řízení. Právě výkon správy a prodeje majetku zajištěného v trestním řízení je svěřen specializovanému oddělení, které se nazývá Oddělení Centrum zajištěných aktiv (dále také jen MV- CENZA). Vzhledem k jeho výhradnímu postavení mezi správci zajištěného majetku bude toto oddělení představeno v samostatné kapitole.

2. Veřejné sbory

2.1 Obecně k veřejným sborům

Součástí státní správy jsou i veřejné sbory. Jde o atypickou složku, jejíž cílem je výkon určité formy správního dozoru. Jde prioritně o ochranu bezpečnosti a veřejného pořádku. Činnost veřejných sborů je vykonávána jejich příslušníky. Sbory se rozdělují na ozbrojené a neozbrojené. Jsou hierarchicky uspořádané a v jejich čele stojí jmenovaná osoba. Skrze tuto osobu jsou řízeny příslušným ministrem a věcně spadají pod konkrétní ministerstvo nebo vládu. Jelikož jsou orientovány na zajištění vnitřní bezpečnosti a pořádku spadají nejčastěji pod ministerstvo vnitra, případně přímo pod vládu. Jejich ústavním základem je ústavní zákon č. 110/1998 Sb. o bezpečnosti ČR. Veřejnými sbory podle tohoto zákona jsou Policie ČR, Hasičský záchranný sbor ČR, Celní správa ČR, Vězeňská služba, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace. Pro potřeby této práce je důležitá toliko jen Policie ČR, jelikož jako jediná vede trestní řízení i ve fázi po zahájení trestního stíhání dle § 160 odst. 1 TrŘ, kdy dochází k obvinění konkrétní osoby (osob) z konkrétního trestného činu.

2.1 Policie České republiky

Je dalším orgánem veřejné správy působícím na poli zajištění a správy majetku a z povahy jí svěřených úkolů nese logicky, společně s dalšími policejními orgány, největší podíl na zajištění majetku. Stává se tak i jeho správcem. Tento úkol jí byl, i dalším bezpečnostním sborům, svěřen trestním řádem.⁹⁰ Policie ČR je vlastně správním úřadem ve formálním smyslu, ale co se týče jeho funkčního pojetí, tedy souboru pravomocí je nadána i pravomocemi v rámci řízení trestního, které oborem svojí činnosti spadá pod výkon spravedlnosti. Policie ČR však není nadána rozhodovat o právech a povinnostech osob, proti kterým se trestní řízení vede. Je nadána toliko nařizovací (omezovací) pravomocí, která je, až na výjimečné okolnosti,⁹¹ podmíněna předchozím souhlasem státního zástupce. Konečně veškerá činnost všech policejních orgánů činných v trestním řízení je podrobena dozoru a přezkumu příslušného státního zástupce.⁹²

Policie České republiky byla zřízena na základě zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky. Nahradila do té doby fungující Sbor národní bezpečnosti. V současné době se řídí podle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (dále také PolČR). Jako orgán veřejné správy, který je podřízen Ministerstvu vnitra ČR je z pohledu organizačního⁹³ ve vztahu podřízenosti. Tato podřízenost, jak již bylo řečeno, je hierarchická. Uvedený vztah zakládá nejen PolČr, ale i zákon MinZř. Ten stanoví, že Ministerstvo vnitra je ústředním orgánem státní správy ve věcech veřejného pořádku. Tato podřízenost se odvozuje od podřízenosti Policejního prezidenta vůči Ministru vnitra. Jeden stojí v čele veřejného ozbrojeného sboru a druhý v čele ústředního správního orgánu. Policejní prezident tak Ministru vnitra odpovídá za činnost Policie ČR a Ministr vnitra za její činnost odpovídá vládě. Proto jsou usnesení vlády závazná pro Ministra resp. ministerstvo, které pak strategicky (např. v souladu s usneseními vlády) řídí Policii ČR.

Ministr vnitra může proto v určitých konkrétních záležitostech ukládat úkoly policistům a zaměstnancům policie. Činí tak prostřednictvím policejního prezidenta. Zároveň však může v obecných záležitostech vydávat nařízení, které

---

⁹⁰ Viz. § 12 TrŘ

⁹¹ Viz. např. § 79a odst. 1 TrŘ věta třetí, § 76 odst. 1 TrŘ věta třetí

⁹² Viz. §§ 148, 157 a 159 TrŘ

⁹³ Podle § 5 odst. 1 PolČR

jsou pro policisty a zaměstnance policie závazné. To platí samozřejmě i pro rozhodnutí ministra vnitra o koncepčních otázkách činnosti policie, která mohou být vyjádřeny i v podobě stanovisek a strategií.⁹⁴

Přesto v kompetenci policie jsou i procesy, které jsou upraveny zvláštními právními předpisy. Na jejich základě má policie dānu vůči ministerstvu samostatnost. Jde samozřejmě o samostatnost relativní. Takovými záležitostmi jsou, již zmíněné, úkoly policejního orgānu podle ustanovení § 12 TrŘ, kdy vede přípravné trestní řízení, kteréžto podléhá dozoru stātního zástupce. Ministerstvo proto do její činnosti nemůže zasahovat přímo, ale je schopno ji ovlivňovat organizačně.

---

⁹⁴ Vangeli, B.: Zákon o Policii České republiky. Komentář. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2014, dostupné na <https://www.beck-online.cz/bo/document/mview.seam?documentId=nnptembrgrpwe2ztgixhgys7giydaoc7gi3tgx3qmy2q>

V. SPRÁVA MAJETKU, SPRÁVCE A JEHO POSTUPY

1. Správa majetku

1.1 Obecně ke správě majetku

Obecně se správou cizího majetku rozumí činnost správce (osoby v širším slova smyslu⁹⁵) nadanou výraznou samostatností rozhodování při péči o majetek, který mu (jí) nepatří. Výhody, které ze spravovaného majetku plynou, přitom náleží beneficiantovi. Hlavním rysem, který se u správy cizího majetku projevuje, je dlouhodobost a třístrannost⁹⁶ takového právního vztahu. V praxi se ovšem velmi často setkáváme se vztahem dvoustranným, kde vlastník majetku je zároveň beneficiantem⁹⁷.

Přijetím nového občanského zákoníku byla správa cizího majetku modifikována jako samostatný právní institut. Je zakotvena v ustanoveních § § 1400 až 1474. Tato úprava byla inspirována québeckým občanským zákoníkem⁹⁸ a její generální úprava v předchozím občanském zákoně chyběla. Předchozí právní úprava byla roztržštěná. Faktorem však zůstává, že správou cizího majetku se zabývají i další zákony upravující zejména činnost osob veřejného práva. Typickým příkladem jsou oprávnění insolvenční správce nebo exekutora. Podstatným rysem správy cizího majetku osobami veřejného práva je to, že péče o cizí majetek jim je svěřena nedobrovolně. Právní úprava správy cizího majetku obsažená v občanském zákoníku má tedy v některých případech, což je nutné zdůraznit, subsidiární povahu, a jako taková reguluje všechny právní vztahy, ve kterých osoba spravuje majetek, který jí nepatří. Zároveň však musí být naplněna další podmínka, že vztah této osoby (správce) není upraven ustanovením **jiného zákona**. V rámci právního řádu České republiky přitom existuje hned několik zákonů, které správu cizího majetku upravují samostatně. Tyto předpisy upravující veřejnoprávní rozhodovací pravomoc týkající se cizího majetku, který logicky v určitých případech vyžaduje patřičnou správu. Veřejnoprávní povahu této činnosti lze odvodit od zásahů, státní moci, do jinak LPS zaručených práv fyzických a právnických osob. V rámci trestního řízení je takovým speciálním

---

⁹⁵ Může jít o osoby fyzické, právnické nebo osoby práva veřejného.

⁹⁶ Správce, vlastník spravovaného majetku a beneficiant. Za beneficianta je považovaná osoba, které ze spravovaného majetku plynou příjmy.

⁹⁷ Beneficiantem se rozumí osoba, které náleží výnosy z určitého majetku.

⁹⁸ čl. 1299–1370 Civil Code of Québec, dále též jen, „CCQ“

zákonem zákon č. 279/2003 Sb, o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení a o změně některých zákonů. Nutno však doplnit, že ObčZ, v tomto případě **není** normou **subsidiární**. Je tomu tak proto, že zákon ZajMajTŘ je veřejnoprávní normou, tedy spadá pod oblast veřejného práva. Práva a povinnosti správce zajištěného majetku jsou v ní poměrně jasně stanoveny v ustanovení § 10 zákona. Účel, který při správě sleduje správce, je zcela odlišný od přirozeného záměru obviněného majetek užívat pro osobní účely, a to i způsobem, který zásadně snižuje jeho hodnotu, nebo naopak od záměru jej ekonomicky užívat. Nelze proto po správci žádat, aby jeho metody správy, prostředky a postupy byly shodné, jako je tomu v případě správy podle ObčZ. Ta musí respektovat vůli vlastníka. To v rámci správy v trestním řízení z logických důvodů platit nemůže. Zároveň je správci v trestním řízení zapovězeno majetek např. opravovat, zhodnocovat, pronajímat atd.

1.2 Správa majetku v trestním řízení

Jak již bylo v předešlých kapitolách naznačeno, správa majetku v trestním řízení se řídí zejména zákonem č. 279/2003 Sb. Jde o veřejnoprávní normu upravující práva a povinnosti subjektů trestního řízení a) při **výkonu rozhodnutí** o zajištění majetku v trestním řízení a b) **správu majetku** a věcí zajištěných pro účely trestního řízení. Přičemž ustanovení o výkonu rozhodnutí lze použít jen na případy vztahující se k výkonu trestní sankce⁹⁹. Pod tento zákonný termín se řadí tresty, ochranná opatření, zabránění části majetku a majetek zajištěný ve prospěch poškozeného nebo majetek zajištěný na základě mezinárodní justiční spolupráce. Jinak řečeno nejde o majetek zajištěný pro účely důkazní nebo jako nástroj či výnos z trestné činnosti. Na takový majetek se ustanovení zákona o výkonu rozhodnutí neaplikují. Naproti tomu část zákona upravující správu majetku se vztahuje i na majetek, který byl zajištěn z toho důvodu, že se jedná o věc důležitou pro trestní řízení, kam řadíme výnosy z tr. činnosti, nástroje tr. činnosti a důkazní prostředky.

---

⁹⁹ Viz. § 2 zákona ZOTČ

U důkazních prostředků je správa vyloučena. Je tomu tak proto, že tyto věci musí být uchovány v nezměněné podobě a beze změny jejich podstaty, až do konečného rozhodnutí, resp. do doby, dokud jich je pro trestní řízení zapotřebí¹⁰⁰

Spravovat ovšem nelze ani věci, které byly zajištěny v zahraničí, na základě mezinárodního zajišťovacího příkazu.¹⁰¹ Správa takových věcí se pak řídí příslušnými právními předpisy v daném státě.

Ustanovení o správě majetku je v úvodních ustanoveních zákona celkem stručné. Podle § 1 odst. 4 ZajMajTŘ se správou rozumí i prodej. Samotná ustanovení o správě začínají § 8a zákona. Podle něj se majetek v trestním řízení spravuje podle ZajMajTŘ, a to v následujících případech.

- Pokud je zapotřebí právně jednat nebo činit potřebné úkony¹⁰². Uvedená základní podmínka je však rozšířena podmínkou další. Tou je stav, kdy může dojít ke snížení hodnoty zajištěného majetku nebo může dojít ke zmenšení majetku samotného.
- Pokud je zapotřebí právně jednat při podmínce spravedlivého očekávání rozmnožení majetku.

Lze tak konstatovat, že správa majetku v trestním řízení je cílevědomou činností, která se provádí podle ZajMajTŘ a případně dalších předpisů. Oproti civilní správě však není k právnímu jednání správce zapotřebí souhlasu beneficenta, a to ani v případech, kdy nehrozí rychlá zkáza nebo rychlý úbytek hodnoty majetku.

Pokud jde o otázku, co si představit pod zákonným pojmem **hodnota majetku**, má se, podle komentovaného ustanovení ZajMajTŘ, odpověď hledat § 22 odst. 2 zák. č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích (MajČR). Podle tohoto ustanovení je hodnota chápána toliko jako kvalita a kvantita. Cena majetku v místě a čase obvyklá se od hodnoty liší, a to vlivem tržních faktorů. Tendence zaměňovat hodnotu s cenou v místě a čase obvyklém je nesprávný přístup.¹⁰³ Jde v podstatě o to, že cena je to, co jsme ochotni zaplatit a hodnota to, co statek člověku přináší. Jde o vyjádření užítku kvality a kvantity věci pro předem neurčitý počet zájemců = velmi kvalitní a hodnotná věc nemusí mít zdaleka tolik kupců, aby její cena stoupala a naopak.

---

¹⁰⁰ § 80 TrŘ a násl.

¹⁰¹ § 226-228 zák. č. 104/2013 Sb. o mezinárodní justiční spolupráci

¹⁰² § 8a odst. 1 ZajMajTŘ.

¹⁰³ TŘEŠLOVÁ, L., ŠKROBÁK, I. Zákon o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, str. 54.

Naproti tomu je od r. 2014 právní definice majetku pro všechny osoby, podnikající i nepodnikatele stanovena podle § 492 ObčZ „*Hodnota věci, lze-li ji vyjádřit v penězích, je její cena. Cena věci se určí jako cena obvyklá, ledaže je něco jiného ujednáno nebo stanoveno zákonem.*“

Když tedy porovnáme hodnotu věci (ceny) podle ObčZ, zjistíme, že není v rozporu se zněním § 22 odst. 2 MajČR, který se přiměřeně aplikuje v případě realizace prodeje dle příslušných ustanoveních zákona ZajMajTŘ. Přitom podle § 2 odst. 2 MajČR se ustanovení tohoto zákona nepoužijí, mimo jiné, v trestním řízení. Pokud tedy ZajMajTŘ je zákonem upravujícím správu majetku v trestním řízení, mělo by se k pojmu hodnoty přistupovat podle obecných pravidel uvedených v ObčZ resp. MajČR. Navíc podle trestních předpisů se hodnota věci, podle § 138 odst. 2 TrŘ, určuje v penězích. Přesto, že bližší podrobnosti trestní řád neuvádí, je z dikce zákona patrné, že jde o hodnotu, se kterou pracuje ObčZ, tedy cenu.

Z uvedeného plyne, že **bezdůvodným poklesem hodnoty** ve smyslu zákona lze chápat situaci, kdy dochází k poklesu ceny. Jde tak zejména o případy tzv. morálního opotřebení nebo opotřebení fyzického, kteréžto stojí vždy mimo kontrolu správce. Příkladem morálního opotřebení je elektronika nebo motorová vozidla. Jsou to velmi kvalitní věci, a přesto svoji hodnotu ztrácí stárnutím, respektive překotným vývojem nových produktů. Naproti tomu např. u starožitností se plynutím času jejich hodnota (cena) zvyšuje.

U komodit jako je zlato, nebo u virtuálních měn či cenných papírů, je situace ovšem složitější. Jejich cena (hodnota) je už z jejich spekulativní podstaty kolísavá. Správce majetku v trestním řízení, který není, podle zákona, povinen o svém záměru informovat beneficianta a vyžádat si tak jeho souhlas se zamýšleným postupem je postaven před problém, zda vzhledem k možné době trestního řízení věc prodat či nikoli.¹⁰⁴ Jsem toho názoru, že zákonná úprava by měla v rámci de lege ferenda postavit tuto otázku najisto.

Ke **zmenšení majetku** dojde jeho reálnou likvidací. K té může dojít jednáním osoby nebo právní událostí. Proto pod tuto kategorii zákonného pojmu lze řadit přírodní vlivy, protiprávní činy anebo špatné uskladnění. Jako příklad lze uvést vandalismus, povodeň nebo uložení věci v nevhodném (např. vlhkém) prostředí.

---

¹⁰⁴ Bude hodnota (cena) věci v době kdy se o ní bude rozhodovat stejná nebo vyšší nebo bude nižší než v době zajištění? Bude to chyba správce? Půjde o nesprávný úřední postu?

K **očekávanému zvýšení majetku** může dojít např. přirozeným přírůstkem. Může však být i reakcí na předem neznámou událost. Přirozeným přírůstkem je např. dřevní hmota, která naroste na zajištěném pozemku, nebo narození mláďete u zajištěných zvířat.

1.3 Účel správy majetku

Pro dosažení účelu správy je správce oprávněn k jednání, jehož rozsah mu stanoví tento zákon anebo v takovém rozsahu, který byl obviněnému (majiteli zajištěného majetku) zakázán soudem. Zákon v ustanovení § 8a odst. 2 dále uvádí, že správa se provádí podle povahy zajištěného majetku, a to jak v souladu se zákonem ZajMajTŘ, tak podle zvláštních předpisů a v souladu s pověřením nebo smlouvou o správě.

Je tedy zřejmé, že klíčovou podmínku rozsahu správy je povaha majetku jako taková a povaha práv a povinností s tímto majetkem spojených společně se zákonným korektivem. Z uvedeného lze dovodit, že v některých případech půjde o správu aktivní a v případech jiných o správu stojící čistě na administrativněprávních úkonech.

Aktivně správce jedná v situaci, kdy majetek udržuje, skladuje anebo, jak uvádí § 1 odst. 4 ZajMajTŘ, majetek prodává. Při aktivní správě však správce není povinen hodnotu majetku zvyšovat jeho vylepšováním (např. nový lak na automobilu, nebo spekulací na burze). Tyto úkony by nebylo možné po správci požadovat ani s odkazem na ustanovení § 8a odst 1 ZajMajTŘ.

Nicméně stále platí, že majetek musí být spravován takovým způsobem, aby nedošlo k jeho znehodnocení nebo poklesu hodnoty. Proto se zvýšení hodnoty nevylučuje. Správa kdy dochází ke zvýšení hodnoty nebo jejímu zachování se pro potřebu výkladu nazývá jako dynamická a je projevem konkrétních metod a postupů správce.¹⁰⁵ Ty pak s ohledem na charakter spravovaného majetku mají být prováděny efektivně a hospodárně, což se např. při prodeji majetku projevuje dosažením co nejvyšší možné ceny. Vlastní správa přitom není trestním řízením, přesto se v něm její výsledky projevují. Přitom je vykonávána subjektem, který je, a někdy musí být, organizační složkou státu, nebo soukromým subjektem. Nejde

---

¹⁰⁵ TŘEŠLOVÁ, L., ŠKROBÁK, I. Zákon o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, str. 55

však o správní řízení ani jinou činnost veřejné správy, jelikož ta je charakterizována nařizovací pravomocí, která u správce absentuje.

Činnost správce majetku v trestním řízení je tedy faktická správa prováděná vykonavateli státní správy nebo soukromými subjekty, pro orgány činné v trestním řízení, na jejich účet, zdarma nebo za úplatu, a podle jejich pokynů, a to za použití vlastních postupů, metod a na vlastní nebezpečí správce.

2. Správci majetku v trestním řízení

2.1 Druhy správců

Při správě majetku zajištěného v tr. řízení zákon za správce považuje toliko soud, který o zajištění majetku rozhodl v prvním stupni. Dále je to soud, na který správa majetku přešla podle ustanovení § 1 odst. 5 ZajMajTŘ, tedy soud, ke kterému byla podána obžaloba, návrh na schválení dohody o vině a trestu, návrh na potrestání, návrh na zabrání věci, návrh na zabrání části majetku nebo návrh na zabrání náhradní hodnoty. Podle ustanovení § 1 odst. 6 ZajMajTŘ se ustanovení tohoto zákona o postupu soudu obdobně použijí na postup státního zástupce a ustanovení o postupu soudu při správě majetku se obdobně použijí také na postup policejního orgánu. Z právní úpravy tedy vyplývá, že **správce majetku** je každý OČTŘ, který o zajištění rozhodl ve fázi přípravného řízení trestního a poté soud, který podle návrhu bude rozhodovat v řízení před soudem. Orgány činné v trestním řízení, které o zajištění majetku rozhodly, jsou považovány za **prvotního správce**¹⁰⁶

V ustanovení § 9 ZajMajTŘ je upravena možnost správu zajištěného majetku svěřit jiné osobě, pokud správu zajištěného majetku není soud (OČTŘ) schopen provádět sám.¹⁰⁷ Svěřit správu jinému správci může soud nebo příslušný OČTŘ na základě písemného pověření, a to jde-li o organizační složku státu nebo státní organizaci, která je příslušná hospodařit s určitým majetkem státu. Zákon předpokládá i situaci, kdy žádná organizační složka státu nebude schopna správu zabezpečit, proto v ustanovení § 9 odst. 4 písm. b) ZajMajTŘ, umožňuje OČTŘ uzavřít smlouvu podle práva soukromého s dostatečně odborně způsobilou osobou.

---

¹⁰⁶ TŘEŠLOVÁ, L., ŠKROBÁK, I. Zákon o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, str. 67.

¹⁰⁷ Viz. § 9 odst. 4 ZajMajTŘ

Vztah mezi prvotním správcem a **pověřeným odvozeným správcem**¹⁰⁸ je vztahem řídicím. Co by mělo pověření ke správě obsahovat lze dovodit ze zákona. Za obligatorní náležitosti pověření je možné považovat identifikaci prvotního a odvozeného správce, přesnou identifikaci věci a s ní předávané dokumentace, datum předání věci a vymezení práv a povinností správce. Dále by mělo obsahovat údaje o zajišťovacím úkonu, kterýžto zakládá správu věci v trestním řízení zajištěné a samozřejmě číslo jednací soudu nebo jiného OČTŘ.

Připravovaná novela v novém znění § 9 odst. 3 ZajMajTR již podstatné náležitosti pověření obsahuje a uvádí jejich demonstrativní výčet.

Smluvní odvozený správce musí být osobou podnikající v určité oblasti nebo dostatečně způsobilou k výkonu správy konkrétního majetku. Smlouva může být úplatná nebo bezúplatná, ale vždy písemná. Tento vztah je vztahem čistě obligačním s přesahem do sféry veřejného práva. Není proto vztahem řídicím.

Pokud dojde k uzavření smlouvy, zákon obligatorně nařizuje, že musí obsahovat ujednání o odpovědnosti za škodu způsobenou na majetku v době výkonu správy. Absence tohoto ujednání má za následek absolutní neplatnost smlouvy. Smlouva může být uzavřena i jen na dílčí právní jednání nebo úkon se správou spojený. Smlouva o správě, kde se předpokládá možnost prodeje majetku, musí navíc obsahovat ujednání o způsobu stanovení kupní ceny a způsob jakým se prodej majetku provede. Za odvozené správce zákon považuje:

- ÚZSVM resp. jeho územní pracoviště,
- exekutora, insolvenčního správce,
- organizační složku státu
- podnikající osobu¹⁰⁹.

Zákon dále pro dva odvozené správce, kterými jsou Úřad pro zastupování ve věcech majetkových a exekutor¹¹⁰, stanoví povinnost, podle které, vyvstane-li potřeba svěřit majetek dále organizační složce státu nebo smluvnímu správci, oznámit tuto skutečnost soudu nebo příslušnému OČTŘ. V případě, že majetek bude svěřen organizační složce státu, není vyžadován souhlas s takovým postupem. V případě smluvního vztahu však takový souhlas nutný je. Bez tohoto

---

¹⁰⁸TŘEŠLOVÁ, L., ŠKROBÁK, I. Zákon o výkonu zajištění majetku a věci v trestním řízení. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, str. 68.

¹⁰⁹Kdo je osobou podnikající, ve smyslu zákona, není přesně specifikováno, nicméně se podává, že půjde o osobu vymezenou v § 420 ObčZ.

¹¹⁰Má se namysli osoba uvedená v § 1 zák.č. 120/2001 Sb., exekuční řád.

souhlasu je právní jednání dále pověřených osob neplatné. Ostatní odvození správci možnost správu přenést dále, na od nich odvozené správce, **nemají**.

ÚZSVM a exekutor jsou v zákoně uvedeni na prvním místě. Je tomu tak proto, že před velkou konfiskační novelou, provedenou zákonem č. 85/2015 Sb., byl ÚZSVM a exekutor jediným možným odvozeným správcem¹¹¹. Novelizace provedená zák. č. 85/2015 Sb., ponechala § 9 odst. 1 beze změny a možnosti využít dalších odvozených správců byly dány rozšířením odst. 4 daného paragrafu. Došlo tak k situaci, že nové znění zákona svádí k výkladu o výhradním (přednostním) postavení ÚZSVM a exekutora mezi odvozenými správci, ale není tomu tak. Jde jen o pozůstatek předchozí právní úpravy.

Naproti tomu připravovaná novela celý § 9 zcela přepracovala a v odstavci prvním se hovoří již jen o Ministerstvu vnitra. V § 2 se hovoří už jen o organizačních složkách státu nebo státních organizacích příslušných hospodařit s určitým majetkem státu a dále o soudních exekutorech. Tito další odvození správci budou podle novely zákona nastupovat v případě, že Ministerstvo vnitra správu nebude schopné vykonávat. Novela tak zcela opouští ÚZSVM jako odvozeného správce.

Současné znění zákona rozlišuje ještě třetí typ správce, jehož charakteristickým rysem je specializace. Proto jsou za **speciálního správce**¹¹² považovány subjekty uvedené v ustanovení § 9 odst. 3 ZajMajTŘ. Jejich specialita se odvozuje od jim svěřených úkolů, kteréžto jsou výkonem státní správy. Mezi tyto správce řadíme **Správu úložišť radioaktivních odpadů** mající na starosti správu radioaktivních a ionizujících zdrojů záření. **Generální ředitelství cel**, které má na starosti správu věcí získaných v souvislosti s porušením celních a daňových předpisů (nafta, cigarety, alkohol). **Česká inspekce životního prostředí** provádí správu zajištěných živočichů a rostlin, regulovaných kožešin a výrobků ze zvířat evidovaných v CITES.¹¹³ Co se týče zbraní, střeliva, výbušnin, návykových látek, prekursorů a jejich variací, je speciálním správcem příslušné **Krajské ředitelství**

---

¹¹¹ Srovnej znění zákona podle stavu ke dni 31.5.2015

¹¹² TŘEŠLOVÁ, L., ŠKROBÁK, I. Zákon o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, str. 69.

¹¹³ Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES) byla sjednána v roce 1973 ve Washingtonu. Jejím cílem je ochrana ohrožených druhů živočichů a rostlin před hrozbou vyhubení v přírodě z důvodu nadměrného využívání pro komerční účely.

Dostupné na : https://www.mzp.cz/cz/cites_obchod_ohrozenymi_druhy

Policie České republiky. Speciálnímu správci se věci **předávají** na základě předávacího protokolu, správou se nepověřuje. Obsah protokolu¹¹⁴ by měl alespoň v hlavních rysech kopírovat pověření ke správě. Předání věci patřící do správy speciálního správce by se mělo, již z jejich povahy, uskutečnit při samotném zajišťovacím úkonu nebo bezprostředně po něm. Jelikož nejde o pověření správou, lze hovořit o tom, že vztah mezi prvotním správcem a správcem speciálním není řídicí. Lze doplnit, že speciální správce, až na situace uvedené v § 11 ZajMajTŘ,¹¹⁵ si náklady správy hradí sám. Přípravovaná novela právní úpravu rozšiřuje o § 9c, který nese název speciální správce. Speciální správci zůstali nezměněni a bylo do zákona doplněno, že Ministerstvo vnitra správu věcí patřících správci speciálnímu nevykonává.

1.4 Blíže k povaze jednotlivých odvozených správců

Jako první zákon zmiňuje **Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových** (dále jen ÚZSVM). Úřad vznikl k 1. 7. 2002 zákonem č. 201/2002 Sb., o Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových. Je organizační složkou státu a je financován prostředky vyčleněnými v rámci Ministerstva financí ČR. Tomu je organizačně podřízen. Svoji činnost vykonává prostřednictvím 8 územních a 32 odloučených regionálních pracovišť. Ústředí úřadu sídlí v Praze.¹¹⁶

Mezi jeho agendu, i když okrajovou, spadá i správa majetku v trestním řízení. Správu majetku v trestním řízení zajišťuje příslušné územní pracoviště na základě pověření OČTŘ. Přesto, že zákon ZajMajTŘ nejprve předpokládal, že se ÚZSVM stane hlavním správcem zajištěného majetku v trestním řízení, ten tuto agendu „nepřijal“ za vlastní. Nedokázal vypracovat dostatečně efektivní metody a postupy, kterými by byl schopen účinně a v potřebném rozsahu správu majetku pro OČTŘ zajistit.¹¹⁷ Je proto namístě, aby každý prvotní správce nejprve dotazem u příslušného pracoviště zjistil, zda ÚZSVM je schopen správu daného majetku provádět. Nezřídka se v minulosti stávalo, že na pověření správou se OČTŘ dostalo negativní odpovědi. ÚZSVM nebyl schopen daný majetek spravovat. Jelikož však zákon, až do novely provedené zákonem č. 86/2015 Sb.,

---

¹¹⁴ Ustanovení o protokolech podle § 55 a násl. TrŘ se použijí přiměřeně.

¹¹⁵ Náklady hradí soud, pokud zvláštní právní předpisy neumožňují jejich úhradu jiným způsobem.

¹¹⁶ <https://www.uzsvm.cz/cinnost-uzsvm>

¹¹⁷ Srovnaj Kontrolní závěr 21/23, schválený usnesením NKÚ č. 8/XVI/2022 strana 3 bod A.

krom exekutora, OČTŘ jinou možnost nedával, nezdá se, že by vznikaly patové situace.¹¹⁸ Připravovaná novela přinese nový § 8b podle něhož je OČTŘ správou s Ministerstvem vnitra povinen konzultovat předem pokud a projednat vhodný způsob správy. Dále byla novela doplněna o § 9a, který umožňuje odmítnutí pověření nebo dalšího výkonu správy. Toto ustanovení upravuje možnost pověřenému správci po pověření nebo při postupu podle § 8b správu odmítnout, pokud správa majetku vyžaduje zvláštní podmínky, které není schopen zajistit nebo jestliže výkon správy je spojen s nepřiměřenými náklady. Ministerstvu vnitra zákon stanoví, aby příslušnému soudu poskytl potřebnou součinnost, a navrhne jiného vhodného správce. Ministerstvo však může být pověřeno prodejem takového majetku.

Výkonem správy se pověřuje vždy to územní pracoviště ÚZSVM, v jehož obvodu se majetek nachází. Nachází-li se, zejména majetek nemovitý, v obvodech více územních pracovišť, doporučuje se každé pracoviště pověřit zvlášť. Samotná správa vykonávaná ÚZSVM je bezplatná. Náklady nad rámec činnosti (schopností) úřadu hradí OČTŘ.

Soudní exekutor je ve své činnosti, už z jeho podstaty, zřejmě velmi efektivním nástrojem správy zajištěného majetku. Nicméně pro jeho finanční náročnost není ke správě majetku v současné době využíván OČTŘ vůbec.¹¹⁹

Správou lze pověřit také **státní organizace, které jsou příslušné hospodařit s určitým majetkem státu**. Tyto organizace jsou vymezeny v § 54 odst. 1 MajČR. Ten „příslušné organizace“ definuje, resp. taxativně vymezuje. Proto správou majetku není možné pověřit jiné státní organizace. Jiné organizace lze rozlišit tak, že mohou se státním majetkem hospodařit, ale není jim zákonem uložena **povinnost** tak činit. Státní organizace v režimu MajČR povinné hospodařit se státním majetkem, provádějí případnou správu bezúplatně a případné další náklady nad rámec „placené“ činnosti organizace, hradí opět OČTŘ. V praxi byla pro správu obrazů zajištěných v rámci trestního řízení využita Národní galerie, která má svoje prostory přizpůsobeny k dlouhodobému skladování uměleckých děl a disponuje zároveň odbornou erudicí v oblasti oceňování a ověřování pravosti uměleckých děl a historických dokumentů.

---

¹¹⁸ Činnost exekutora přitom nebyla OČTŘ využívána vůbec a to s ohledem na ekonomickou náročnost takové správy.

¹¹⁹ Přes neexistenci statistiky, o kterou by bylo možné toto tvrzení opřít, autor této práce vychází z vlastní dlouholeté praxe.

Jak bylo již řečeno, pokud specifická majetku vyžaduje i specifické (výjimečné) zacházení může OČTŘ uzavřít smlouvu se soukromou osobou. Zákon ji definuje jako **osobu podnikající v určité oblasti nebo dostatečně odborně způsobilou k výkonu správy**. Jedná se o osobu právnickou nebo fyzickou, která je způsobilá správu vykonávat z důvodů její erudice nebo zákonného zmocnění (živnostenské oprávnění apod.). Podpisem smlouvy se tato osoba zavazuje za správu vykonávat a zároveň staví najisto, že je sto správu zajistit. Tato smlouva může být uzavřena jen tehdy, pokud ostatní odvození správci nejsou správu schopni vykonávat.

Vrátíme-li se ke správě prováděné organizačními složkami státu, musíme vyzdvihnout postavení Centra zajištěných aktiv (MV-CENZA). Jeho výjimečnost spočívá v šířce a propracovanosti metod a postupů zaměřených speciálně na správu zajištěného majetku v trestním řízení. Výjimečnost MV-CENZA se prakticky projevuje i v novele zákona č. 279/2003Sb., ZajMajTŘ .

1.5 Centrum zajištěných aktiv MVČR

Ministerstvo vnitra vykonává na základě zákona č. 279/2003 Sb., ZajMajTŘ, agendu spojenou se správou zajištěného majetku. Ministerstvo vnitra zareagovalo realizací **Pilotního projektu prodeje zajištěného majetku** (dále jen „projekt“). Cílem „projektu“, schváleného ministrem vnitra dne 18. 11. 2015 v návaznosti na nabytí účinnosti novelizace zákona č. 279/2003 Sb., provedené zákonem č. 86/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 279/2003 Sb., bylo na vybrané konkrétní skupině majetku, a to na silničních motorových vozidlech, ověřit možnosti MV prodat (spravovat) tento majetek, a tímto způsobem zlepšit činnost Policie ČR na úseku majetku zajištěného v trestním řízení. Prodejem zajištěných silničních vozidel byl pověřen odbor správy majetku, a to včetně všech právních jednání a dalších úkonů souvisejících se správou a prodejem vozidel.

Ministr vnitra Pokynem č. 2/2016 uložil současně řediteli státní příspěvkové organizace Zařízení služeb pro Ministerstvo vnitra (dále jen „ZSMV“) v areálu Veleslavin-Praha (případně dalších areálech) vyčlenit vhodné prostory pro realizaci úkonů souvisejících se správou vozidel a na vyžádání zajistit provedení základní údržby zajištěných silničních vozidel potřebné pro realizaci prodeje, včetně součinnosti při svážení zajištěných vozidel do areálu Veleslavin.

Policejnímu prezidentovi uložil zajistit součinnost útvarů Policie ČR zapojených do projektu. V roce 2016 tak MV ČR uskutečnilo prodej 18 ks vozidel. Peněžní částka získaná prodejem těchto vozidel činila 2 665 937,- Kč a ministerstvo ji poukázalo na příslušné účty Policie ČR.¹²⁰

Ministerstvo vnitra na základě vyhodnocení projektu s účinností od 1. 1. 2017 zřídilo oddělení Centrum zajištěných aktiv náležející do Odboru správy majetku (dále také „MVCENZA“).¹²¹ Působnost Odboru správy majetku byla rozšířena o činnost zabezpečení správy a prodeje majetku zajištěného v trestním řízení v souladu s pověřením k jeho správě, vykonávané zaměstnanci MV CENZA.

Výjimečnost MV-CENZA se prakticky odrazí v novele zákona č. 279/2003Sb., ZajMajTŘ, jehož účinnost lze očekávat od 1. 1. 2014 (dále také jen novela ZajMajTŘ nebo „novela“). Podle ní by část správy vykonávané ÚZSVM byla přenesena na MV-CENZA, s tím, že ÚZSVM by nadále spravoval toliko majetek v podobě virtuálních aktiv.¹²²

Toto centrum již dnes efektivním způsobem vykonává správu zajištěného majetku a svojí činnost nadále rozšiřuje. Jde o soubor činností úzce související s trestním řízením a významným způsobem přispívající k dosažení účelu trestního řízení ve smyslu ustanovení § 2 odst. 4 trestního řádu. Zajištěný majetek, jehož hodnota se v čase nezmenšuje je pak způsobilý nejen reparovat škodu poškozenému přímo, ale i sekundárně podle zákona č. 45/2013 Sb. o obětech trestných činů a podle zákona č. 59/2017 Sb. o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení. V duchu subsidiarity trestní represe se tak naplňuje majetkový nárok oprávněných osob, kterým trestní právo jako prostředek ultima ratio poskytuje ochranu v situacích, kdy ochrany poskytovaná obecnými civilními soudy není z podstaty případu možná.

---

¹²⁰ Zdroj MV-CENZA

¹²¹ Nařízení Ministerstva vnitra a společného služebního předpisu náměstka ministra vnitra pro státní službu a státního tajemníka v Ministerstvu vnitra č. 23/2016, kterým se vydává organizační řád Ministerstva vnitra, ve znění pozdějších předpisů.

¹²² Jedná se o krypto-měny (BITCOIN apod.)

3. Vybrané postupy a metody MV-CENZA

3.1 Evidence majetku

Každá správa majetku by měla začít jeho důslednou evidencí. Konec konců je to i povinnost správce daná mu § 10 odst. 4 ZajMajTŘ. Nicméně zákon bližší podmínky nestanoví. Proto i evidence jednotlivých pověřených správců není jednotná. V současné době se postupuje nejčastěji podle zákona o vedení účetnictví.¹²³ Tento zákon je možné použít přiměřeně a tak konkrétní metody a postupy evidence spravovaného majetku si každý správce tvoří samostatně (nekonceptně). MV-CENZA spravovaný majetek sice eviduje, ale evidence neobsahuje údaje o hodnotě převzatého majetku. Vlastně neexistuje přehled o spravovaných hodnotách. Evidence majetku je toliko doplňována o výtěžek z prodeje zajištěného majetku. Lze tedy jen doporučit, aby evidence zajištěného majetku v trestním řízení byla upravena pro všechny správce jednotně. Je škoda, že projednávaná „novela“ na tento stav nereaguje, alespoň výčtem povinných položek evidence.

3.2 Převzetí majetku a péče o něj

Jak bylo v předchozích kapitolách uvedeno správce MV-CENZA, je správcem, který má nastaveny metody a postupy správy, ze všech organizačních složek státu nejs sofistikovanejší. **Převzetí majetku** ke správě v řadě případů představuje poměrně logisticky náročnou situaci, zejména pokud jde o větší stroje nebo početnější flotily automobilů nebo motocyklů.¹²⁴

Problematiku upravuje IAŘ¹²⁵ Ředitele odboru správy majetku MVČR částka: 2 rok 2019 (dále také jen IAŘ MV-OBSM č. 2/2019). Ten v čl. 1 odst. 1 uvádí, že správa majetku vzniká teprve jeho převzetím a nikoli doručením pověření ke správě. Kopíruje tak ustanovení § 9 odst. 1 ZA jMAjTŘ.¹²⁶ Jelikož zákon neobsahuje ustanovení o odmítnutí správy je v čl. 1 odst. 2 postaveno najisto, že správu může MV-CENZA odmítnout. Odmítnutí musí být písemné a odůvodněné a musí být prokazatelně doručeno OČTŘ. *Toto ustanovení je nově zakomponováno v rámci novelizace do zákona.*

---

¹²³ 563/1991 Sb., o účetnictví

¹²⁴ Za tímto účelem MV nakoupilo řadu transportních automobilů a vleků.

¹²⁵ Interní akt řízení

¹²⁶ .....správu vykonává po dobu zajištění soud, který o něm rozhodl nebo na který tato povinnost přešla podáním obžaloby .....

Při vlastním předání věci se musí vyhotovit protokol o převzetí. Pokud je to technicky možné provede se vždy fotodokumentace věci. Pokud však vinou OČTŘ nedojde k předání věci, je MV-CENZA povinna vyzvat příslušný orgán OČTŘ, aby pověření ke správě zrušil.

Dojde-li k převzetí věci hmotné movité, musí správce zajistit její skladování v souladu se zákonem 279/2003Sb. Jde zejména o zajištění potřebné teploty, vlhkosti, případně ochrany před hlodavci a jejímu znehodnocení např. pádem apod.

IAŘ obsahuje samostatnou kapitolu týkající se skladování a údržby vozidel. Je poměrně podrobná a její plnění má zabezpečit, že správa bude plnit nároky vznesené zákonem ZAJMAJTR tak, aby stát neodpovídal za škodu (povětrnostní vlivy, vandalismus morální a technické opotřebení). Automobily jsou podrobeny technické kontrole, čištění a udržují se v provozuschopném stavu, aby mohly být nabízeny veřejnosti k prodeji prakticky v řádu dnů od převzetí ke správě.

Samostatnou kapitolu tvoří metodický návod k provádění **fotodokumentace** vozidel a předmětů vedených ve správě MV-CENZA - IAŘ MV-OBSM č. 4/2021. Ten obsahuje zásady jakým způsobem fotodokumentaci provádět. Jeho cílem je upravit činnost správce tak, aby pořizovaná fotodokumentace co nejdříve a průkazně zachycovala stav majetku pro případné pozdější využití, bude-li toho zapotřebí.

Prodejem majetku správa končí a peněžní prostředky jsou ze strany MV-CENZA převedeny na příslušný účet OČTŘ. Správa majetku může být ukončena také na základě usnesení OČTŘ, kterým se majetek vrací nebo vydává. Zrušením pověření ke správě majetku. Zánikem majetku (což by se nemělo stát, ale vyloučit to nelze). Na základě rozsudku, který stanoví, aby mu byl majetek předán. Jak z možných variant skončení správy vyplývá, není zde uveden rozsudek, který meritorně rozhoduje věc samotnou. Zde se prakticky promítá požadavek na správu i po pravomocném meritorním rozhodnutí. S majetkem se pak dále nakládá ve smyslu zákona o výkonu trestních sankcí. Proto správa věci probíhá až do jejich zpeněžení resp. jejich převodu na zvláštní účet.

3.3 Právní úkony správce

Jak již bylo v předchozí kapitole naznačeno, je správce legitimován k tomu, aby vstupoval do právních vztahů za vlastníka majetku. V takovém případě

postupuje v souladu s ustanovením § 10 odst. 3 ZajMAjTŘ. Toto ustanovení umožňuje správci za **účelem ochrany** majetku činit úkony, které by jinak mohl provádět vlastník. Přesto, že toto ustanovení je podle mého názoru jednoznačné, činí v praxi potíže, a to zejména v insolvenčním řízení.¹²⁷ *Proto „novela“ zákona toto ustanovení ve vztahu k insolvenčnímu řízení doplňuje.* Správce potřebné právní úkony činí, aniž by o tom informoval OČTŘ nebo vyžadoval jeho souhlas. Rozhodující je, aby správce jednal v zájmu ochrany hodnoty majetku.

Správce právně jedná vlastním jménem a na vlastní zodpovědnost, svojí aktivní legitimaci musí prokázat pověřením ke správě a pravomocným rozhodnutím o zajištění majetku. Správce je oprávněn vystupovat i v exekučním řízení, kdy může podat návrh na její zahájení. Velmi časté jsou úkony, které vedou k zápisům nebo jejich změnám v různých registrech. Takto postupuje nejčastěji při správě motorových vozidel, které registraci podléhají, jelikož od obviněných (majitelů zajištěného majetku) součinnost nelze očekávat a v praxi se neděje. Jde především o vydání duplikátů technických průkazů. Naproti tomu pouze na žádost obviněného činí kroky vedoucí k dočasnému vyřazení motorového vozidla z provozu. To provede jen tehdy, nemůže-li tak učinit obviněný sám z důvodů např. vazebních. Jinak je to věcí majitele a správce mu poskytuje pouze součinnost.

Právní úkony správce jsou však limitovány a to ustanovením § 10 odst. 5 ZajMajTŘ, který hovoří o tom, že správce nemůže vykonávat více práv, než mu přiznává zákon nebo pověření ke správě. Proto i rozsah právního jednání zákon limituje a správce je nemůže překročit. Otázky daňových povinností ani jiných poplatkových povinností souvisejících s majetkem neplní, resp. plnit nemůže.¹²⁸ Jedinou výjimku tvoří odvod příslušného DPH v případě prodeje majetku, který takovému odvodu podléhá. Je tomu tak proto, že např. vozidlo, jehož hodnota je XY neustále v případě prodeje podléhá odvodu DPH a tedy jeho cena musí být o příslušnou sumu daně z přidané hodnoty ponížena.¹²⁹ Dále v případě, že policejní orgán např. zajistí obchodní podíl v korporaci a omezí konkrétní práva, s nimiž je spojena potřeba aktivně jednat, je správce oprávněn vstupovat i do dalších právních vztahů nad rámec zákona. Tato práva, v souladu se zajišťovacím

---

¹²⁷ Civilní soudy nejsou výjimkou a často je nutné odkazovat je na právní úpravu § 10 odst. 3 ZajMajTŘ.

¹²⁸ Jedná se o poplatky z odpad, povinné zákonné pojištění, platba daní apod.)

¹²⁹ Podrobnosti stanoví zákon o DPH

usnesením, musí být přesně specifikována v pověření. Ovšem opět platí, že správce jedná výhradně za účelem ochrany hodnoty zajištěného majetku. Správci není dovoleno, aby do budoucna majetek jakkoli zatěžoval nebo omezoval dispozici s ním. Nemůže proto majetek pronajmout, zastavit nebo k němu zřídit služebnost. Nemůže jej ani používat k plnění svých úkolů nebo k získání majetkových výnosů.

3.4 Zajištění informací k majetku

Aby správa majetku byla co nejefektivnější je zapotřebí mít o majetku veškeré dostupné informace. Ty základní se získávají zejména v rámci součinnosti s příslušným OČTŘ. Nicméně správa majetku je servisní činností, není proto žádoucí, aby správce přenášel zodpovědnost za získávání informací k majetku na OČTŘ. Zákon proto v § 10 odst. 6 zakotvil oprávnění správce potřebné informace vyžadovat a zároveň stanovil povinnost každému, kdo takovou informaci má, ji správci poskytnout. Správce, který spravuje věc zajištěnou a ponechanou na místě, má navíc oprávnění vstoupit nebo si sjednat přístup na místo, kde se taková věc nachází. I § 10 odst. 6 dozná v chystané novele změn. Dojde k tomu, že zákon jasně vymezí, že správce je oprávněn nahlížet do účetních záznamů a pořizovat si z nich kopie a na nezbytnou dobu si bude moci vyžádat doklady a jiné dokumenty ke správě majetku nezbytné.

V jiných případech se musí postupovat podle § 5 ZajMajTrŘ, který upravuje osobní prohlídku, domovní prohlídku a prohlídku jiných prostor.¹³⁰ Přitom tuto prohlídku je oprávněn provést příslušný OČTŘ nikoli však správce. Ten je v tomto případě příbrán a činní úkony potřebné zejména k řádné identifikaci, ocenění a zabezpečení věcí, o jejichž zajištění bylo rozhodnuto. Prohlídku lze vykonat u každého, kdo takový majetek má nebo může mít u sebe. Připravovaná novela se proto promítne i do novely TrŘ, kdy v § 85 bude doplněno, že k výkonu prohlídky může orgán ji vykonávající přibrat též osoby, jejichž účast je potřebná pro náležité ocenění a zabezpečení vydaných a odňatých věcí.

Zákon k donucení umožňuje povinné fyzické osobě uložit pořádkovou pokutu ve výši 50.000,- CZK a povinné právnické osobě pokutu ve výši 500.000,-CZK. Pokutu uděluje příslušný OČTŘ. Správce nemůže fyzicky odebírat věci proti vůli

---

¹³⁰ Postupuje se ve spojení s příslušnými §§ TrŘ.

osoby povinné, není oprávněn bez souhlasu povinného vstoupit do obydlí a není ani oprávněn překonávat odpor. To je v připravované novele explicitně vyjádřeno a dosavadní dovozovaný výklad tak dostal zákonný rozměr. Pokud je toho zapotřebí musí vždy k provedení zásahů do základních práv a svobod,¹³¹ požádat OČTŘ, který může anebo nemusí jeho žádosti vyhovět. Správce není oprávněn požadovat cenné papíry, pokud nejsou součástí zajištění. Je tomu tak proto, že tyto sami osobě tvoří majetkovou hodnotu, která je do nich inkorporována a musí tedy být zajištěny samostatně. Při shromažďování informací o majetku je zakázáno obcházet zákon a požadovat nebo donucovat povinné osoby k vydání věcí za účelem správy, které by splňovali podmínku zákazu sebe obviňování. Takové informace nelze v trestním řízení použít jako důkaz, jsou nepřípustné.¹³²

3.5 Prodej majetku

Vzhledem k našim historickým zkušenostem z období let 1948 až 1989 je otázka nuceného prodeje velmi citlivá. Nicméně i společnost demokratická, respektující právní stát a lidská práva, se bez nucené konfiskace neobejde, vlastně se obejít ani nemůže. Žádné právo, krom práv absolutních, nemůže existovat bez omezení. V omezení zaručených práv se projevuje myšlenka o svobodě anglického filozofa Johna Stuarta Milla.¹³³

Ovšem prodej zajištěného majetku optikou dvou práv v kolizi posuzovat nelze, a to i přesto, že na první pohled se to tak jevit může. Ano OČTŘ zbavuje vlastníka majetku jeho prodejem, nicméně obratem pro něho získává jeho ekvivalent v penězích. Peníze sice v zajištění zůstávají, ale jejich vlastnictví přechází na původního vlastníka věci. Správce je navíc limitován hned několika skutečnostmi, které mu v prodeji brání. Jednak nemá prodávat majetek, u kterého lze předpokládat citovou vazbu, kdy pro obviněného je hodnota majetku vyčíslená v penězích až na druhém místě. Dále jde o situace, při kterých nemůže při správě dojít ke ztrátě hodnoty majetku. Nově připravovaná „novela“ počítá s možností, aby obviněný mohl za zajištěný majetek složit kauci. Zde však nejde o novelu

---

¹³¹ Srovnej Pl. ÚS 2/17 publikace 313/2017 Sb.

¹³² Např. čl 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv nebo v čl. 14 odst. 3 písm. g Mezinárodního paktu o občanských a politických právech z roku 1966; čl. 37 odst. 1, čl. 40 odst. 2, 3 a 4 Listiny; § 33 odst. 1, § 92 odst. 1 TrŘ nebo možné odmítnutí výpovědi, pokud by sám sobě nebo osobě blízké způsobil trestní stíhání § 100 odst. 2 TrŘ.

¹³³ Svoboda jednoho končí tam, kde začíná svoboda druhého.

ZajMajTR, ale o novelu trestního řádu, který bude doplněn o ustanovení § 79h. Toto ustanovení pak umožní OČTŘ přijmout na místo zajištěného majetku ekvivalent v penězích. Rozhodovat se bude usnesením, bude proti němu přípustná stížnost, která bude mít odkladný účinek. Ve stejném duchu budou novelizovány ustanovení §§ 344b TrŘ a 349 TrŘ

Prodej majetku se uskutečňuje na základě pravomocného usnesení o prodeji majetku, které může vydat jakýkoli OČTŘ, který rozhodl o zajištění majetku, stejně jako ten, na který správa přešla v průběhu řízení, tedy i policejní orgán. K vydání usnesení není třeba předchozího souhlasu státního zástupce ani soudu.¹³⁴ Usnesení o prodeji se vydává na základě zákonem stanovených podmínek, které jsou dále rozvedeny a konkretizovány v IAŘ PPP¹³⁵. Tak např. u automobilů a elektroniky byl limit uložení ve skladu stanoven na 3 měsíce. Po uplynutí této doby musí policejní orgán rozhodnout o prodeji. Rozhoduje sám z vlastní iniciativy nebo na podnět správce.

Rozhoduje se usnesením podle ustanovení § 12 ZajMajTR. Toto ustanovení počítá s dvěma situacemi. Zaprvé lze usnesení o prodeji vydat se souhlasem obviněného. V takovém případě může být souhlas udělen písemně nebo je udělen formou vyjádření do protokolu. Obviněný se může vyjádřit k nejnižší ceně, za kterou je možné majetek prodat. Toto právo mu nesmí být odepřeno a musí být o něm poučen. Bez souhlasu obviněného lze majetek prodat, pokud rychle ztrácí na hodnotě, s jeho správou jsou spojeny nepřiměřené obtíže nebo náklady a pokud zajištěná věc podléhá rychlé zkáze. Proti rozhodnutí o prodeji lze podat stížnost, kterou rozhoduje státní zástupce, pokud jede o policejní orgán. Stížnost má odkladný účinek jen v tom případě, že se nerozhoduje o usnesení, kterým je prodávána rychle se kazící věc. V případě, že se rozhoduje o prodeji majetku, s jehož správou jsou spojeny obtíže a nepřiměřené náklady musí se při stížnosti postupovat podle ustanovení § 146a TrŘ. Usnesení o prodeji majetku lze vydat i v případě, že věc není ve vlastnictví obviněného, ale jiné osoby. To pak umožňuje ustanovení § 1 odst. 7, které uvádí, že ustanovení zákona se použijí i na majetek zajištěný osobě rozdílné od obviněného.

---

¹³⁴ Ovšem při samotném zajištění potřebuje souhlas SZ a stížnost přezkoumává soud.

¹³⁵ Jedná se o Pokyn Policejního prezidenta č. 23/2022 o správě majetku ze dne 11.2.2022

Otázka ústavní konformity prodeje majetku v průběhu trestního řízení byla řešena Ústavním soudem, který ji zhodnotil ve svém rozhodnutí I. ÚS 3198/14 takto:

...ačkoli může vynucený prodej majetku považovat stěžovatelka jako určitý druh zásahu do jejího vlastnického práva, nelze než konstatovat, že takový prodej nepředstavuje jeho další omezení, neboť k zásadnímu omezení výkonu vlastnického práva došlo již samotným zajištěním věci podle § 78 nebo 79 TrŘ. Smyslem ustanovení § 12 odst. 1 a 2 zákona o výkonu zajištění majetku není poškodit obviněnou osobu, nýbrž transformovat zajištěný majetek za účelem zachování jeho hodnoty. V případě prodeje zajištěného majetku se tak jedná o zásah, který s sebou pro vlastníka nenese negativní důsledek - újmu, neboť naopak zabraňuje snižování hodnoty jeho majetku v průběhu času. Lze tedy uzavřít, že postupem orgánů činných v trestním řízení nedošlo k zásahu do základních práv stěžovatele.

Ve smyslu principu maximalizace hodnoty výnosů byl vydán metodický návod IAŘ MV-OBSM č. 3/2019, k provedení **prodeje** zajištěného majetku. Právním podkladem pro prodej je pravomocné usnesení příslušného OČTŘ, kterým bylo podle ustanovení § 12 odst. 1 případně § 12 odst. 2 ZajMajTŘ, rozhodnuto o prodeji majetku obviněného nebo zúčastněné osoby.

Před samotným prodejem musí být majetek oceněn. Děje se tak znaleckým posudkem, odborným vyjádřením nebo interním komisionálním ohodnocením.¹³⁶ Před ohodnocením majetku se od OČTŘ vyžádají potřebné doklady s věcí spojené. Pokud je OČTŘ nemá k dispozici, vyzve se k součinnosti k jejich nalezení/zajištění. Pokud např. u automobilů chybí doklady, provádí MV-CENZA právní úkony spojené s vydáním duplikátů.

Vlastní prodej se uskutečňuje výběrovým řízením, nabídkou za pevně stanovenou cenu nebo (a to nejčastěji) elektronickou aukcí. Postup prodeje se volí s ohledem na co největší výnosnost.

Se zájemcem se uzavírá kupní smlouva, a to buď ústní v rámci zřízené prodejny (prodejního místa), a pokud je hodnota majetku vyšší než 40.000,- CZK uzavírá se vždy smlouva písemná. Písemná smlouva se uzavírá vždy, také tehdy,

---

¹³⁶ Jde o proces zahrnující názor nejméně tří osob služebně činných v MV-CENZA a je podložen všeobecně dostupnými informacemi o ceně dané věci. Toto ohodnocení lze použít u hojně rozšířených a méně hodnotných věcí, které jsou předmětem bazarového prodeje.

pokud jde o věci nemovité, nebo vyžaduje-li to zákon. Samotná smlouva se podle povahy majetku řídí příslušnými ustanoveními ObčZ.¹³⁷

3.6 Přednost nároku na náhradu škody

Nakládání s propadlým majetkem upravuje zákon 219/2000 Sb. MajČR a zákon č. 59/2017 Sb., PenMajTr. Přitom zákon 219/2000Sb., má ve vztahu k zákonu 59/2017 Sb., postavení obecné normy, která se uplatní tam, kde norma speciální věc neupravuje.

Obecně tedy platí, že pokud věc propadla nebo byla zabrána na základě majetkové trestní sankce¹³⁸, měla by být přednostně zpeněžena¹³⁹ a peněžní prostředky převedeny na zvláštní účet. Tento postup se uplatní i v případě, že poškozený o náhradu nepožádá, postačí, že poškozený konkrétním trestným činem existuje.

Ovšem podle § 6 odst. 3 písm. C) PenMajTr se povinnost věc zpeněžit nevztahuje na věc, kterou si organizační složka ponechá pro zabezpečení výkonu své působnosti nebo předmětu činnosti.

Otázka se tedy vztahuje na případy, kdy existuje poškozený, ale organizační složka např. Policie ČR má zájem o konkrétní věc (automobil, elektroniku), která by jinak mohla sloužit k uspokojení nároku poškozeného.

Jsem toho názoru, že na prvním místě by měla být snaha odškodnit poškozeného. Bylo by krajně nevhodné, pokud existuje poškozený trestným činem, aby si policejní orgány ponechávaly věci a mařily tak uspokojení nároku poškozeného. Bylo by to jednak proti smyslu PenMajTr, ale i proti smyslu základní zásady právní spravedlnosti a právní jistoty. Takový postup by měl být zcela výjimečný a jen v těch případech kde je poškozeným stát. Této otázce jsem věnoval poslední kapitolu této práce z toho důvodu, že poměrně silně rezonuje v rámci diskuze OČTŘ a bylo by vhodné, aby zákonná úprava de lege ferenda došla konkrétních změn.

---

¹³⁷ Smlouvy jsou uzavírány podle ObčZ a MVČR v nich vystupuje jako každý jiný subjekt obligace. Jde o smlouvy fiskální uzavírané VS.

¹³⁸ § 2 PenMajTr

¹³⁹ § 6 PenMajTr

VI. ZÁVĚR

Cílem této práce byl popis a rozbor právních otázek, které předcházejí a souvisí se správou majetku zajištěného v trestním řízení. Tento cíl práce splnila a umožňuje, v podstatných rysech, seznámit se s relativně novou a málo frekventovanou právní problematikou. Popisovaná oblast se začala intenzivně rozvíjet po vstupu České republiky do evropského společenství. Do té doby docházelo k zajišťování majetku v rámci trestního řízení jen za účelem provedení důkazů, ale jako reparační prostředek jen sporadicky. Důkazní prostředek jako majetek samozřejmě správu v tom smyslu, jak ji chápe současná právní úprava, nepotřebuje.

Po přijetí České republiky do Evropské unie, respektive již v období přístupových jednání, se začal v trestním řízení objevovat větší důraz na reparaci majetkových škod. To s sebou přineslo i otázku správy. Jsem přesvědčen, že současná právní úprava poskytuje dostatečný prostor pro naplnění účelu trestního řízení a připravovaná novela zákona č. 279/2003 Sb., jen dokládá, že správa majetku je činností, která přináší značnou škálu otázek, ale i zajímavých řešení. Je vidět, že tato problematika, po předchozí roztržitosti a nekonceptnosti, jde směrem k centralizaci, která jediná může zajistit jednotný postup všech OČTŘ a zároveň dokáže zajistit i jednotné standardy správy. V návaznosti na vyhodnocení dosavadních zkušeností, MV-CENZA novelou zákona posílí svoji roli a převezme část správy majetku od ÚZSVM.

Za dobu existence MV-CENZA bylo dokázáno, že standardy, které vytvořilo a principy, kterými se řídí, jsou funkční, zákonné a umožňují ve svém souhrnu naplňovat základní právní principy vlastní všem právním odvětvím. Správa majetku je dnes správou efektivní postavenou na principech integrace správy do jednoho celku, je správou na vyšší kvalitativní úrovni, uplatňuje princip rychlého prodeje a dokáže maximalizovat hodnoty výnosu ze zajištěného majetku. Tím přispívá k prohlubování a upevňování zákonnosti.

VII. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- ❖ TŘEŠLOVÁ, L., ŠKROBÁK, I., *Zákon o výkonu zajištění majetku a věci v trestním řízení. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, 200 s.
- ❖ TŘEŠLOVÁ, L., HORÁČEK, P., *Komentář k zákonu č. 279/2003 Sb. o výkonu zajištění majetku a věci v trestním řízení a o změně některých zákonů*. Praha: Scientia, spol. s r.o., 2009, 70 s.
- ❖ VÍTKOVÁ, P., *Zajištění nástrojů a výnosů z trestné činnosti a náhradní hodnoty podle § 79a až 79g trestního řádu*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, 228 s.
- ❖ KOPECKÝ, M., *Správní právo. Obecná část. 2. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2021, 573 s.
- ❖ LAVICKÝ, P. a kol., *Občanský zákoník I. Obecná část. Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2014 ... s.
- ❖ FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GŘIVNA, T. a kol. *Trestní právo procesní. 7. vydání*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, 952 s.
- ❖ GERLOCH, A., *Teorie práva. 6. vydání*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. 310 s.
- ❖ RABAN, P. a kol. *Obchodní právo*. Brno: Václav Klemm – Vydavatelství a nakladatelství, 2020. 704 s.
- ❖ ZAHRADNÍKOVÁ, R. a kol. *Civilní právo procesní. 3. vydání*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. 621 s.
- ❖ KLÍMA, K. et al. *Evropské právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2001. 579 s.
- ❖ VONDRUŠKA, F., TŘEŠLOVÁ, L. Nad vybranými otázkami zajištění majetku a jeho správy. *Státní zastupitelství*. 2008, č. 4 s. 30 a násl.
- ❖ VONDRUŠKA, F., ZÁRUBA, J., TŘEŠLOVÁ, L. *Odčerpávání majetku pocházejícího z nelegitimních zdrojů mimotrestními prostředky*. Praha: Scientia, 2010.

Právní předpisy dostupné na [www.beck](http://www.beck.cz)

- Ústavní zákon České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním
- Zákon č. 279/2003 Sb., o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení a o změně některých zákonů
- Zákon č. 86/2015 Sb., kterým se mění zákon o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a další související zákony
- Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích
- Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- Zákon č. 59/2017 Sb., o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení a o změně některých zákonů.
- Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky
- Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
- Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních
- Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů
- Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů
- Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstev

- Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 88/2015 Sb., o odměně správce pověřeného správou podílu v obchodní korporaci a o náhradě jeho hotových výdajů
- Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem

RESUMÉ

Tato diplomová práce se věnuje otázkám správy majetku v trestním řízení a poskytuje náhled do této problematiky. Nejde však o vyčerpávající analýzu problému.

V teoretické rovině, pro zasazení správy majetku do kontextu výkonu státní moci, stručně popisuje státní moc a její jednotlivé pilíře. Seznamuje s veřejnou správou a jejím členěním. Popisuje relace veřejné správy k moci soudní a zákonodárné a přibližuje vykonavatele státní správy a jejich úkoly, které plní v přímé souvislosti se zajištěným a spravovaným majetkem.

V další části má ambici přiblížit a definovat činnost pověřeného správce majetku v trestním řízení jako činnost aktivní, prováděnou vykonavateli státní správy nebo soukromými subjekty, pro orgány činné v trestním řízení, podle jejich pokynů, bez úplatně nebo za úplatu, za použití vlastních metod a postupů a na vlastní nebezpečí. Obsahuje popis některých postupů a seznamuje s institucemi, které jsou oprávněny tuto činnost vykonávat. Zvláštní akcent je věnován činnosti MV ČR - Centra zajištěných aktiv (MV-CENZA). Přitom seznamuje a dává do kontextu současnou právní úpravu s připravovanou novelou zák. č. 279/2003 Sb., o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení, jejíž účinnost se očekává od 1.7.2024.

SUMMARY

This diploma thesis deals with the issues of property management in criminal proceedings and provides an insight into this matter. This is although not an exhaustive analysis of the problem.

On a theoretical level, to place property management into the context of the exercise of state power, it briefly describes state power and its individual pillars. It introduces public administration and its structure. It describes the relations between the public administration and the judicial and legislative powers, and provides an overview of the executors of the state administration and their tasks, which they perform in direct connection with secured and managed property.

In the next part, the ambition is to approach and define the activity of the authorized administrator of assets in criminal proceedings as an active action carried out by executors of the state administration or private entities, for law enforcement authorities, according to their instructions, free of charge or for a fee, using their own methods and procedures and at their own risk. It contains a description of some

procedures and introduces the institutions that are authorized to perform this activity. A special accent is devoted to the activities of the Ministry of the Interior of the Czech Republic - Center for Secured Assets (MV-CENZA). At the same time, it introduces and puts into context the current legislation with the upcoming amendment to Act. No. 279/2003 Coll., on the execution of the property and objects seizure in criminal proceedings, the effectiveness of which is expected from 1 July 2024.

VIII. PŘÍLOHY

Kauza účetní

Případ pochází z archivu Služby kriminální policie, Odboru hospodářské kriminality, Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje se sídlem v Českých Budějovicích. Použité fotografie pocházejí z archivu téhož útvaru a v popisu kauzy nebyly záměrně neuvedeny jména osob a byly změněny i data událostí. Podstata případu však byla zachována.

Stručný popis případu

Dne 3. 9. 2020 byly podle § 158 odst. 3 tr. řádu zahájeny úkony trestního řízení pro zločin podvod dle § 209/1, 5a) TrZ. Podezřelou byla hlavní účetní dvou firem na zpracování masa, masných výrobků sídlící v Jihočeském kraji. Škoda byla policejním orgánem vyčíslena na 193,6 mil. Kč. To bylo potvrzeno analýzou bankovních údajů provedenou v rámci finančního šetření. Případ byl otevřen na základě trestního oznámení majitele poškozených firem, který odhadl škodu na 26 mil. Kč.

Dne 1. 11. 2020 byly úkony trestního řízení rozšířeny pro zločin legalizace výnosů z TČ § 216/1,2,5 c) TrZ. Úkony byly zahájeny proti manželovi a škoda v jeho případě vyčíslena přes ca. 53,72 mil. Kč.

Přehled zajištěného majetku

Nemovitosti (RD vč. pozemků a bytová jednotka) v celkové hodnotě ca. 18,3 mil. Kč. Zajištění provedeno toliko jen blokací vybraných vlastnických práv v katastru nemovitostí. Aktivní správa majetku nebyla vykonávána. Podezřelí nebyli zbaveni možnosti dál v nemovitosti bydlet.

Obchodní podíly (100% podíl v restauraci manželů-pachatelů) a 50% borůvkové farmy + aktiva, majetek spol., 9,3 mil. Kč. Zajištěno opět jen blokací práv v OR. Aktivní správa nebyla vykonávána.

Osobní automobily MERCEDES BENZ V 220 (1,1 mil. Kč) a BMW X5 XRIVE (1 mil. Kč), motocykl HARLEY DAVIDSON FLHR (900 tis. Kč). Motorová vozidla zajištěna fyzicky a aktivní správa byla vykonávána.

Životní pojištění pachatelů u Kooperativa pojišťovna a MetLife v hodnotě přesahující 200 tis. Kč. Opět bylo provedeno zajištění některých vlastnických práv. Správa vykonávána formálně.

Pohledávka na bankovním účtu u Raiffeisenbank a.s. (zanedbatelný zůstatek, výběr – poté zajištěno při DP v hotovosti). Správa vykonávána formálně.

Dámské jízdní kolo zn. Carbon Cannondale Scalpel z roku 2021 (nové) v hodnotě přes 106.000 Kč. Zajištěno fyzicky, vykonávána aktivní správa majetku.

Cennosti - šperky (ALO DIAMONDS ad.) včetně dámských/pánských hodinek značek PRIM, CERTINA, BREITLING ad. Zajištěny fyzicky a byla vykonávána jejich aktivní správa.

Kabelky (vč. přepravky na psa v hodnotě ca. 80.000 Kč) luxusních zn. LOUIS VUITTON a dále MICHAEL KORS. Zajištěny fyzicky a vykonávána jejich aktivní správa.

Fotoaparát CANON EOS500 s příslušenstvím (objektivy, polarizační proužky, baterií, brašny ad.), v hodnotě ca. 30.000 Kč. Zajištěn fyzicky a byla vykonávána jejich aktivní správa.

Investiční alkohol – Louis XIII de Rémy Martin Grande Champagne Cognac v ceně ca. 150.000 Kč, Jacques Denis Cognac. Zajištěn fyzicky a byla vykonávána jejich aktivní správa.

Hotovost v tuzemské a zahraniční měně necelých 1 mil. Kč (peněžní prostředky uloženy na depozitním účtu KŘP JČK), zajištěno fyzicky a uloženo na depozitní účet. Správa je nadále vykonávána formálně.

SAFE24 Praha – nalezeny šperky ALO DIAMONDS a investiční hodinky BREITLING v hodnotě celkem ca. 4 mil. Kč. Zajištěny fyzicky a správa vykonávána aktivně.

Pověření ke správě a prodeji MV-CENZA

V kauze zajištěný majetek, u kterého byla zapotřebí jeho aktivní správa, byl předán v řádu dnů ke správě MV-CENZA. Byla zapotřebí jeho správa s předpokladem, že bude rychle ztrácet na tržní hodnotě.

Policejním orgánem bylo proto rozhodnuto o **prodeji** vozidel zn. BMW, MERCEDES BENZ, motocyklu HARLEY DAVIDSON, dále fotoaparátu CANON s příslušenstvím, karbonového dámského jízdního kola Cannondale Scalpel a sady hodinek BREITLING. Tyto věci byly MV-CENZA nabídnuty k prodeji a zpeněženy. Prodej se uskutečnil na aukčních portálech CARAUKCE, AUKRO apod.

Prodejem získané peněžní prostředky ve výši **10.563.000,- Kč** byly převedeny na depozitní účet KŘP JčK, kde jsou uloženy do konečného rozhodnutí ve věci. A je vykonávána již jen jejich formální správa.

Ostatní zajištěný majetek, u něhož nelze předpokládat pokles ceny v čase, zejména šperky, investiční alkohol a kabelky, zůstal ve správě policejního orgánu a bude o těchto následně rozhodnuto až v řízením před soudem. Do té doby musí policejní orgán zajistit podmínky vhodné pro jejich skladování. Ty byly zjištěny odborným posudkem a policejní orgán je schopen je zabezpečit sám.

140

Kauza vzácných listin

Případ pochází z archivu Služby kriminální policie, Krajského ředitelství policie Hlavního města Prahy, Odboru hospodářské kriminality, Použité fotografie pocházejí z archivu téhož útvaru a v popisu kauzy byly záměrně uvedeny jiná jména fyzických osob a byly změněny i data událostí. Podstata případu však byla zachována.

Stručný popis případu

¹⁴⁰ Fotografie archiv PČR KŘP Jčk

Univerzita Karlova koupila listiny cca 20 mil. Kč, a to pouze po ověření jejich pravosti necelé 3 týdny po nabídce banky J&T, aniž by předem jakkoliv ověřovala vlastnictví a původ předmětu a zejména jakým způsobem se z arcibiskupského archivu listiny dostaly do soukromých sbírek.

Nedlouho poté Národní archiv podal trestní oznámení na neznámého pachatele, který rozprodává a neoprávněně přechovává archiválie, které byly zcizeny zaměstnancem a následně ředitelem Zemského archivu Království českého Františkem Dvorským, a to nejen z tohoto archivu, ale i z archivů jiných a dále pak zcizených i jeho synem zaměstnaným v minulosti na pozici ředitele kanceláře ministerstva zahraničí a v Národním muzeu.

141

V rámci prováděných úkonů bylo zjištěno, že šéf obchodu se starožitnostmi Samuel¹⁴² předmětné listiny, včetně velkého rozsahu dalších archiválií, získal v roce 2018 z pozůstalosti. Rozsáhlou sbírku čítající tisíce listin si nechal ocenit znalecky. V rámci posudku znalec Samuela upozornil, že obsahuje listiny zcizené ze státních archivů a že by měl listiny odevzdat národnímu archivu. Také Archiv o této skutečnosti vyrozuměl. Archiv vypracoval svůj posudek, ve kterém doložil, že jde o zcizené listiny a poskytl jej k dispozici Samuelovi.

---

¹⁴¹ První písemností je souhlas papeže Klimenta VI. s vybudováním pražského učení ze dne 26. ledna 1347. Na základě této písemnosti také univerzita má právo vzdělávat magistry a doktory a udělovat grady neboli tituly a hodnosti platné v celé tehdejší západní Evropě.

Druhá listina je notářský opis souhlasu z 30. června 1347. Vydavatelem tohoto takzvaného instrumentu, tedy opisu, byl notář Petr Michalův z Prahy, což dokazuje jeho podpis. Nechybějí jména svědků, kterými byli významní členové Svatovítské kapituly.

¹⁴² Jméno bylo úmyslně změněno.

Starožitník sice na jeho základě velkou část listin Archivu předal, nicméně vybrané listiny, o nichž se domníval, že mají větší hodnotu, mimo jiné i zmíněné listiny Univerzity Karlovy si ponechal s tím, že je bude schopen prodat.

Policejní orgán byl postaven před problémem, jak zajistit finanční prostředky, které univerzita vynaložila na nákup vzácných listin, když trestná činnost pachatele pravděpodobně započala v 60. letech 19. století?

Právní posouzení, bez něhož by nedošlo k reparaci škody

Byť je trestný čin Legalizace výnosů z trestné činnosti v obou jeho formách (§ 216 TrZ a § 217 TrZ) odvislý o trestnosti zdrojového trestného činu, jedná se o samostatně stojící trestný čin, se samostatným posuzováním trestní odpovědnosti.

V případě zániku trestní odpovědnosti pachatele zdrojového trestného činu např. z důvodu promlčení automaticky neznamená zánik trestní odpovědnosti za případnou další legalizaci výnosů.

V rámci trestního řízení se proto policejní orgán musel popasovat s trestní stránkou věci zdrojového trestného činu, kdy byla vyžádána odborná analýza profesorů Právnické fakulty Univerzity Karlovy z kateder trestního a občanského práva. Ti provedli právní rozbor všech právních norem platných od předpokládaného počátku páchané trestné činnosti až do přítomnosti. Potvrdili, že listiny byly získány jednáním naplňujícím znaky trestného činu a obdobné jednání bylo trestné a postižitelné i podle všech pozdějších právních úprav.¹⁴³ Proto zároveň nemohlo v žádném případě dojít k vydržení vlastnického práva žádnou z osob, která měla archiválie ve své dispozici až do současnosti¹⁴⁴.

Za dané situace se tak vždy jednalo o výnos z trestné činnosti. S ohledem na skutečnost, že dokonání předmětného jednání bylo určeno ke dni 28. 6. 2018, kdy pachatel obdržel částku 20.000.000 Kč za prodej listin, byl skutek kvalifikován jako zločin podílnictví dle § 214 odst. 1 písm. a), odst. 4 písm. b) TZ, neboť byl v dané věci přílehavější a pro pachatele příznivější než úprava po novelizaci z února 2019, kdy došlo ke sloučení podílnictví a legalizace pod jeden paragraf.

Došlo tak k zajištění pohledávky na účtu podezřelého, který byl následně odsouzen 8. 12. 2021. Obvodní soud pro Prahu 1 uložil Samuelovi tříletou

---

¹⁴³ Byla potvrzena kontinuita právních norem.

¹⁴⁴ Byla porušena principy dobré víry a základního právního principu, že nelze převést více práv, než člověk má.

podmínku, peněžitý trest pět milionů korun a dalších 20 milionů by mělo propadnout ve prospěch Univerzity Karlovy. Rozsudek není doposud pravomocný.